

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 802

vineri 14 mai 1965

8 pagini 25 bani

Un elev în laboratorul de chimie.

Imagine obișnuită, curentă a zilelor noastre, în care știința și tehnica modernă, cucerind realizări tot mai însemnate, pătrund adânc și în conținutul disciplinelor de învățămînt. Elevii, care studiază la lecții legile științei, care văd nemijlocit, cu prilejul vizitelor în producție, cum se aplică în viață aceste legi, sînt tot mai mult pătrunși de dorința de a experimenta ei înșiși fenomenele despre care învață.

Școala, profesorii le oferă din plin această posibilitate.

Imaginea din fotografie, atît de familiară oamenilor școlii, cuprinde în ea semnificații adânci. Elevul scrutează o soluție, încercînd să-i determine proprietățile. Dar, cu ochii gîndului, cu acea imaginație care îmbină realitatea cu visul înaripat, elevul acesta scrutează depărtările viitorului. Se vede de pe acum chimist „adevărat”, se vede lucrînd într-un imens laborator modern, se vede — poate — descoperind noi taine ale chimiei.

Privită prin această prismă, imaginea obișnuită din fotografia noastră pare o fereastră larg deschisă spre viitor.

Esențial, neesențial, accidental

Dacă fiind multitudinea cunoștințelor acumulate de elevi în decursul anului școlar, ca și timpul limitat afectat — pe baza unor necesități obiective — recapitulării acestor cunoștințe, se pune problema să alegem din totalul lor pe acelea indispensabile, esențiale.

Se știe că esența ține de natura lucrurilor, de cauza lor, constituind baza internă a obiectelor, fondul lor relativ stabil. Noțiunea de neesențial se referă la două categorii și anume — fenomenal, prin care se înțelege manifestarea exterioară a esenței, latura mai instabilă a lucrului în raport cu esența și accidental — o însușire cu totul întâmplătoare, aparținînd numai individualului, fără să caracterizeze genul sau clasa din care acesta face parte.

Este evident că, în procesul recapitulării, nu pot fi redate toate cunoștințele în mod nediferențiat, numai de dragul de a fi exhaustive, de a epuiza toate amănuntele, de la cel mai mic la cel mai mare. Este meritorie tendința de a da cunoștințe cît mai complete, pentru că e necesar ca elevii să știe cît mai mult posibil. A te pierde în amănunte înseamnă însă a nu putea explica lucrurile, a nu lămurii locul pe care-l ocupă un fenomen în cadrul unui ansamblu, al unui proces general. Abundența de amănunte neesențiale implică o cunoaștere neaprofundată, lipsită de perspective și, pornind de aici, eventualele generalizări vor fi reținute, dacă acest lucru este posibil în unele cazuri, în mod mecanic. Acest fapt devine clar dacă luăm în seamă împrejurarea că, atunci cînd se dă esența, fenomenul devine explicit, în timp ce atunci cînd se dă neesențialul, fenomenul, găsirea esenței presupune un întreg proces de cercetare, întrucît la acest nivel esența este implicită. Astfel în geometrie, cunoscînd axiomele, elevii pot deduce destul de ușor teoremele cu ajutorul cărora ajung la rezolvarea unor probleme concrete, dar le este imposibil să pornească, pe baza problemelor concrete, la găsirea axiomelor, întrucît aceasta le-ar cere să refacă întreg drumul parcurs de cunoașterea omenească de la începuturile ei și pînă la Euclid.

În lumina raportului dintre esențial și neesențial este necesar ca în procesul de predare — și cu atît mai mult în recapitularea cunoștințelor — profesorul

să se oprească asupra a ceea ce este esențial, să caute permanent să asigure reținerea în mod rațional de către elevi a esențialului, a cauzei interne a lucrurilor.

Rezultă de aici că în stabilirea tematicii recapitulării profesorul are datoria să lămurească în prealabil raportul real dintre esențial și faptele accidentale în disciplina pe care o predă. Desigur, el va folosi și unele elemente accidentale, dar acestea trebuie să constituie, așa cum este și normal, o explicitare, o concretizare a esențialului.

Vom încerca să explicăm cele spuse recurgînd la o situație din domeniul istoriei: utilizarea excesivă a datelor (zile, luni, ani) și a unor amănunte privind diferite personalități. Nu negăm importanța unei date pentru fixarea în epocă, în procesul istoric în general a unui anume eveniment. Socotim însă că a cere date în dezavantajul explicării întemeiate a cutărui sau cutărui eveniment dăunează istoriei, în sensul că o apropie mai mult de statistică decît de ceea ce îi este propriu — studiul evoluției societății umane. În acest sens este mai important ca recapitularea cunoștințelor de istorie să facă apel în primul rînd la legile obiective ale dezvoltării sociale și să concretizeze acțiunile lor pe baza evenimentelor istorice, explicîndu-le astfel pe acestea din urmă în mod rațional. Datele trebuie să servească, după părerea noastră, numai pentru marcarea progresului social. Dacă în România între 1838-1898 s-au schimbat șase guverne conservatoare, cifrele citate se folosesc în primul rînd ca o concretizare a faptului că situația economică și socială a determinat instabilitatea politică menționată. În ceea ce privește amănuntele referitoare la diferite personalități, pentru istoria fundamentată pe știința despre societate — materialismul istoric — personalitățile apar ca o consecință a epocii, ca reprezentînd interesele unor clase sociale. Datele strict biografice au importanță numai atunci cînd vizează condițiile materiale și spirituale în care s-a format respectiva personalitate, explicînd încadrarea ei în epocă. Bălcescu a fost o personalitate în istoria poporului nostru pentru că, în perioada luptelor revoluționare din 1848, exprima cel mai bine rezoluțiile spre libertate socială și națională ale poporului și

ÎN ACEST NUMĂR:

Actualitatea — pag. 2

Terminologie pedagogică — pag. 2

Opinii : Modernizarea predării scrisului — pag. 3

Recapitulare — pag. 4-5

La secretariatul școlii — pag. 7

De la Ministerul Învățămîntului — pag. 7

Întrecerea tinerilor matematicieni

Continuând și dezvoltând tradiția concursurilor de matematică — începută încă în 1902, cu concursul pentru rezolvitori organizat de „Gazeta matematică” — Societatea de științe matematice a organizat și în acest an, cu sprijinul larg al Ministerului Învățământului și al secțiilor de învățământ, un asemenea concurs — cel de al 53-lea de acest fel.

Adresat elevilor din școlile medii, profesionale, pedagogice și tehnice de maistri, concursul a stîrnit un deosebit interes în rândurile lor. La etapa pe localitate au participat 18.970 elevi din 665 de școli, situate în 305 centre. Sute și mii de profesori au popularizat această acțiune, au contribuit la buna ei desfășurare. Succesele dobindite cu acest prilej de mii de elevi au constituit o elocventă dovadă a bunei lor pregătiri școlare și, în același timp, un imbold viu pentru toți elevii în vederea obținerii unor rezultate mereu mai bune la învățătură. La etapa regională au participat 2.446 elevi, din 453 de școli situate în 255 de localități, care s-au dovedit setoși de știință, plini de interes pentru studiul matematicii.

Cei mai buni dintre acești elevi s-au prezentat recent — în zilele de 9 și 10 mai a.c. — la etapa finală, care a avut loc în București. Au participat la această etapă 177 de elevi din toate regiunile țării — tineri cu o deosebit de bună pregătire, cu o bogată cultură matematică.

La toate etapele olimpiadei de matematică s-a dovedit că

rezultatele cele mai bune le obțin acei elevi care acordă o importanță deosebită studiului individual, rezolvă în mod independent probleme din cullegeri și reviste, se străduiesc să înțeleagă în adîncime noțiunile studiate în clasă și să-și însușească o bună tehnică de calcul, să prezinte clar și ordonat raționamentele și să demonstreze riguros concluziile.

Festivitatea de încheiere a olimpiadei de matematică a avut loc la Școala medie „Matei Basarab”, în prezența unui mare număr de profesori și elevi din întreaga țară, a delegațiilor Ministerului Învățământului și a conducerii S.S.M.

Adresându-se elevilor, acad. Gr. C. Moisil, președintele S.S.M., a vorbit despre importanța studiului matematicii, subliniind că aceasta este necesară în toate domeniile de activitate. De matematicieni bine pregătiți, a spus vorbitorul, este nevoie nu numai în învățămîntul de cultură generală și superior, dar și în oricare domeniu al tehnicii, în institutele de cercetare, la centrele de calcul, la mașinile electronice de calcul din întreprinderi etc.

În cadrul festivității de încheiere a luat cuvîntul și prof. univ. N. Mihăileanu, care a vorbit despre realizările „Gazetei matematice” în cei 70 de ani de la înființare (primul număr a apărut în septembrie 1895).

Subliniind importanța muncii depuse de elevi și profesori în cadrul olimpiadei, tov. Eugen Blideanu, director general în Ministerul Învățămîntului, a adresat felicitări

și urări de noi succese participanților la olimpiadă, îndemnîndu-i să desfășoare și în viitor o muncă susținută.

S-au distribuit apoi premiile acordate celor 68 elevi rezolvitori fruntași de probleme la „Gazeta matematică” seria „B” în anul 1964 și au fost evidențiate 40 de școli medii care au obținut cele mai bune rezultate în activitatea extrascolară la matematică în anul trecut.

Cu un deosebit interes au fost primite rezultatele olimpiadei, pentru care s-au distribuit 4 premii I, 8 premii II, 12 premii III și 21 de mențiuni. Cele mai bune rezultate le-au obținut elevii școlilor medii nr. 2 și nr. 1 din Ploiești, nr. 8 și nr. 4 din Cluj, nr. 1 din Pitești, nr. 1 din Roman, nr. 3 și nr. 1 din Sibiu, nr. 1, nr. 12, nr. 32, nr. 11, nr. 10, nr. 21, nr. 5 și nr. 13 din București, nr. 1 din Buzău, nr. 1 din Craiova, ca și elevii școlilor profesionale electrotehnice din București și Craiova.

În numele celor premiați, elevul B. Lungulescu, de la Școala medie nr. 1 din Pitești a vorbit despre recunoștința tineretului pentru sprijinul primit în vederea dezvoltării sale armonioase și s-a angajat, în numele său și al colegilor săi, să facă noi eforturi pentru o cit mai temeinică pregătire.

Premiații la etapa finală a olimpiadei își continuă, sub îndrumarea profesorilor lor, pregătirile pentru a participa la cea de a VII-a Olimpiadă internațională de la Berlin.

T. R.

Colocviu despre modernizarea predării geografiei

Filiala din Pitești a Societății de științe naturale și geografie și secția de învățămînt a regiunii Argeș au organizat de curînd, cu sprijinul Comitetului regional P.M.R. și al consiliului de conducere a S.S.N.G., un colocviu cu tema „Modernizarea predării geografiei în școala de cultură generală”. Alături de profesorii de geografie din școlile regiunii și din orașele Pitești și București, la colocviu au participat cadre universitare din București, Iași, Cluj și Craiova, care au prezentat probleme generale legate de modernizarea predării geografiei, cit și unele aspecte concrete ale predării unor capitole din geografia fizică și geografia patriei la clasele V—XI.

Colocviul a fost deschis prin referatul susținut de lector univ. P. Bărgăoanu, cercetător la Institutul de științe pedagogice din București, care a vorbit despre scopul și sarcinile modernizării învățămîntului geografiei în școala de cultură generală. În continuare au fost prezentate referatul „Căile și mijloacele de modernizare a predării geografiei patriei în școala de cultură generală”, susținut de prof. Ștefan Băzăban (Craiova), precum și o serie de referate care s-au ocupat în mod concret de modernizarea unor capitole: „Relieful” (conf. dr. P. Coteț-București), „Clima” conf. univ. Alex. Obreja-Iași), „Hidrografia” (conf. univ. I. Ujvari-Cluj).

În partea a doua a colocviului, membrii filialei Pitești a

S.S.N.G. au prezentat coreferate urmate de demonstrații practice și au caracterizat modul de folosire a diferitelor mijloace tehnice moderne în procesul instructiv-educativ. Referindu-se la lecția cu tema „Munții Dobrogei” la clasa a VIII-a, profesorii Atanasie și Antonina Brichiuș, de la Școala generală de 8 ani nr. 9 din Pitești, au demonstrat folosirea diafilmului la retroproiector ca mijloc de modernizare a predării geografiei și au furnizat date interesante cu privire la construirea unui asemenea aparat cu mijloace proprii. Profesorii I. Băcăoanu (Pitești) și I. Popescu-Argeșel (Cimpulung) au prezentat apoi experiența lor în legătură cu confecționarea diapozitivelor și utilizarea lor la lecție. Demonstrațiile au continuat cu proiectarea documentarului „Detunată” la tema „Filmul ca mijloc de modernizare a predării” și cu prezentarea modului de utilizare a diafilmului, a diapozitivelor și a proiectoarelor la epidiascop.

În cadrul discuțiilor purtate, participanții au analizat în ce constă modernizarea predării geografiei, arătînd că utilizarea amplă a mijloacelor audio-vizuale nu constituie un scop în sine, ci un mijloc auxiliar pentru aprofundarea cunoștințelor. Luînd cuvîntul, prof. Gheorghe Toma (Pitești), prof. Mihai Constantinescu (București), prof. O. Zaharescu (Curtea de Argeș), lector univ. Alex. Bera (Pitești) au făcut cunoscută experiența pozitivă în acest domeniu. A fost criticată totodată tendința unor profesori de specialitate de a

se rezuma în predare la metode care solicită în mod excesiv memoria elevilor, care nu pornesc de la explicarea și aprofundarea fenomenelor fizico-geografice, economice și sociale.

Contribuții însemnate privind adaptarea metodelor audio-vizuale la conținutul programelor de geografie au adus în discuții prof. I. Sucitu (București), Alecu Popescu (Slatina), R. Sorescu (Pitești) etc.

Concluziile colocviului, prezentate de conf. univ. Octav Munteanu, secretar general al S.S.N.G., au relevat clar necesitatea unei continue actualizări a lecțiilor prin prezentarea de date cit mai recente cu privire la realizările regimului nostru democrat-popular și la transformările social-politice petrecute pe harta lumii. De asemenea, s-a arătat că este necesar să se folosească amplu, paralel cu noile mijloace tehnice audio-vizuale, și materialele didactice specifice geografiei — hărți, schițe, planșe, diagrame, albume de fotografii — și să se acorde toată atenția amenajării și folosirii terenurilor geografice.

Lucrările colocviului referitor la modernizarea predării geografiei în școala de cultură generală au contribuit la orientarea justă a muncii profesorilor de specialitate, ajutîndu-i să îmbunătățească pregătirea elevilor.

Prof. C-TIN C. ȘTEFĂNESCU inspector metodist la secția de învățămînt a regiunii Argeș

Două din cuvintele cel mai des întîlnite în terminologia pedagogică sînt **instrucția** și **educația**, care denumesc două laturi reciproce complementare ale aceleiași proces complex de formare multilaterală a personalității copilului. Convergiînd spre aceeași finalitate, cele două noțiuni sînt parțial sinonime, fără a se confunda, a se suprapune sau a se separa complet.

Ca accepțiune generală, cuvîntul **instrucție** are mai multe sensuri distincte: primul, și cel mai important, este cel folosit în mod curent pentru a denumi totalitatea cunoștințelor care se predau cuiva sau sînt primite de cineva, celelalte fiind limitate la domeniul de activitate bine determinate — instruirea ostașilor în armată, cercetarea cauzelor penale ale unui delict în domeniul juridic, lămurirea unei dispoziții, un ordin în administrație etc.

Primul sens este în parte sinonim cu **învățătura**, deși conținutul acestei noțiuni este mult mai bogat, atît pentru că ea poate denumi și un sistem de îndrumări teoretice și practice într-un domeniu oarecare — de exemplu învățătura marxist-leninistă — cit și fiindcă are multe alte sensuri: cultură, înțelepciune, povăț, sfat, experiență. Cuvîntul **învățătura** în sensul în care ne interesează aici, adică cel de studiu, este una din condițiile instrucției, iar aceasta din urmă, unul din scopurile învățăturii. Cineva nu poate fi instruit fără învățătura (studiu). Omul învățat este și instruit, iar acesta din urmă se poate considera, în mare măsură, un om cult.

Neologism de origine latină (instructio), pătruns în limba română prin filieră franceză (instruction), cuvîntul **instrucție** este atestat în literatura română abia în secolul al XIX-lea.

Chiar în limba latină se pare că n-a fost folosit decît tirziu cu sensul de astăzi, fiind atestat abia în sec. al IV-lea e.n. la Arnobius. Pînă la această dată, înțelesul lui era mai strîns legat de al verbului **struere**, care la început însemna: „a aduna la un loc”, „a strînge”, „a zidi”, „a construi”. Derivat din **struere**, verbul **instruere** a însemnat și el mai întîi „a zidi”, „a aranja”, iar mai tirziu „a forma” pe cineva — la Petronius (sec. I e.n.) și „a învăța” (Quintilianus — sec. I e.n.). Cu înțelesul acesta, cuvîntul **instrucție** se apropie mai mult de accepțiunea lui de astăzi, denumind rezultatul unui proces intelectual de acumulare și organizare internă a unui material variat și bogat care stă la îndemîna copilului și a adolescentului în faza lui de formare psihică și de asimilare a culturii.

Spre deosebire de **instrucție** al cărei înțeles se apropie mult de cel al cuvîntului **învățătura** (studiu), noțiunea de **educație** are mai multă contingență cu cea de creștere. De altfel, se și spune în mod curent despre un om educat că este bine crescut. Aceasta nu trebuie să ne facă să confundăm creșterea în sens de dezvoltare exclusiv fizică cu educația. Tocmai în aceasta constă de fapt educația: în influența pe care o exercită familia și școala, în mod sistematic și conștient, asupra copilului, în vederea dezvoltării lui intelectuale, morale și fizice. În timp ce **instrucția** acționează în special asupra intelectului, sfera de influență a educației se extinde și asupra dezvoltării morale și fizice a celui educat. Prin însăși definiția sa, educația se

întrepătrunde cu **instrucția**, ale cărei efecte le utilizează.

Și, fiindcă mai sus am făcut unele considerații etimologice și semantice, nu este lipsit de interes să menționăm că verbul latinesc **educare** a exprimat la început acțiunea de „a crește”, „a hrăni”, „a alimenta” și numai mai tirziu pe cea de influență educativă. În timp ce verbul a **instrui** apare abia prin secolul I al erei noastre, verbul latinesc **educare** cu accepțiunea de influențare etică se găsește atestat încă la Plautus (sec. al II-lea i.e.n.), iar Quintilianus (sec. I e.n.) chiar cu sensul de formare intelectuală, deci apropiat de cel de **instrucție**. Aceasta ne face să credem că, în antichitate, cuvîntul educație a fost mai frecvent folosit, uneori chiar în locul și cu sensul de **instrucție**. Cred că merită să fie menționate aici frumosele cuvinte ale lui Democrit (sec. al V-lea i.e.n.) referitoare la scopul educației: „Natura și educația sînt asemănătoare, căci educația transformă pe om și, prin această transformare, creează natura” (Citat după Tudor Vianu, Dicționar de masă comentat (p. 71).

Orice încercare de delimitare și de tratare separată a celor două noțiuni are numai un caracter teoretic. Practic, **instrucția** și **educația** se întrepătrund și se condiționează nu numai în procesul de învățămînt, ci și în viață în general, în familie și în societate.

★

Am auzit uneori discutîndu-se cu lux de argumente despre **eficiență** și **eficacitate**. Cineva încerca, într-o împrejurare oarecare, să convingă pe membrii unui cerc pedagogic că este greșit să se vorbească despre **eficacitatea** lecției, susținînd că singurul cuvînt adecvat pentru exprimarea acestei calități ar fi **eficiență**.

Este adevărat că, în ultima vreme, cuvintele **eficient** și **eficiență** încep să fie tot mai frecvent folosite în ciuda dicționarilor care le înregistrează cu specificarea că se folosesc rar. Se pare că la răspîndirea acestora va fi contribuit mult și sonoritatea lor în comparație cu a cuvintelor **eficace** și **eficacitate**. S-ar putea să fi existat și un alt motiv. Cuvîntul **eficient** provine din participiul prezent **efficiens** al verbului **efficere**, care implică un proces în desfășurare, pe cînd **eficace** este un adjectiv invariabil, provenit, prin limba franceză, din latinescul **efficax** — îrește din aceeași temă verbală.

În fapt, **eficient** și **eficace** sînt sinonime perfecte. De aceea **Dicționarul limbii române moderne** explică pe **eficient** și **eficiență** prin **eficace** și **eficacitate**. Iar **Dicționarul de neologisme** le definește aproape cu aceleași cuvinte: **eficace** — „care produce efectul așteptat”, iar **eficient** „adj. (rar) care-și face efectul, care produce un anumit efect folositor; eficace”. Se poate, de exemplu, o **lecție eficientă** sau **eficiență**. O **lecție eficientă** poate însuma nu numai o lecție care produce efectul așteptat, ci și o lecție valoroasă, folositoare, instrucție, cuvîntul **eficacitate** are sensul de **valoros, folositor**. Cu altă mai mult cred în **eficacitatea** acestui proces” scrie Geo Bogza în **Anii împăcîrții**, p. 331 — citat după **Dicționarul limbii române literare contemporane**, vol. II, p. 263.

Prof. ION POPESCU

OPINIILE

Modernizarea predării scrisului

Numeroase scrisori sosite la redacția noastră în ultima perioadă se referă la înarmarea școlărilor din prima clasă cu deprinderi corecte de scriere. Se referă la această problemă nu numai cadrele didactice care predau nemijlocit la primele clase, ci și profesori din institutele de pregătire a viitorilor pedagogi, ca și cercetători în domeniul pedagogiei și psihologiei.

O serie de scrisori se ocupă de o experiență prezentată nu de mult în gazeta noastră*, referitoare la înlocuirea caracterelor actualului tip de scriere predată în clasa I cu o scriere ale cărei caractere să fie orientate pe verticală. Parte din semnatarii scrisorilor aduc argumente în favoarea adoptării unei asemenea scrieri, parte o combat, susținând că este neindicată pentru elevii din primă clasă. În totalitate, însă, ei, consideră necesară îmbunătățirea conținutului și a metodelor de predare a scrisului.

Tov. Ion Dina, învățător la Școala de 8 ani din Frințești, raionul Rîmnicu-Vilcea, socotește că vina principală pentru faptul că în momentul de față un număr mare de elevi nu-și pot forma un scris frumos se datorește nu caracterelor literelor sau înclinației lor, ci insuficienței exercițiului caligrafic la clasa I. El critică faptul că în predarea scrierii se insistă numai asupra caracterelor literelor noi, în timp ce asupra literelor învățate în lecțiile anterioare nu se mai revine, acestea fiind folosite doar în cuvinte și propoziții, fără a se mai face exerciții privind tehnica scrierii lor.

„Se pot da multe exemple — scrie tov. Ion Dina — când folosirea în scris a unor litere învățate, mai ales a literelor mari, intervine la mari intervale de timp, din care cauză elevii uită cum se scriu“. Aceste lipsuri s-ar putea remedia, după părerea semnatarului scrisorii, prin introducerea unei ore de caligrafie începând din clasa I, atât în perioada abecedară cât și, mai ales, în perioada postabecedară.

Deși nu se declară de acord cu tendințele de a înlocui actualul caracter al literelor care se predau școlărilor din clasa întâi cu o scriere verticală, învățătorul Ion D. Ungureanu de la Școala generală de 8 ani din Arad consideră totuși necesară trecerea la o scriere mai firească, mai ușor de însușit. „Problema scrisului elevilor — afirmă tov. Ungureanu — a găsirii căilor celor mai eficiente de formare a unui scris frumos mă preocupă de multă vreme. Constatările pe care le-am făcut lucrând în decurs de mulți ani cu copiii din primele clase mă determină să cred că orientarea spre verticală a literelor, în etapa învățării primare, nu poate fi justificată suficient cu manuscrise ale oamenilor maturi, ale personalităților care au scris astfel, fiindcă ei se pot opune numeroase și valoroase exemple contrare. Tendința omului matur spre simplificarea scrisului este o cerință a activității sale. În ceea ce-i privește pe copiii care învață să scrie, însă, cred că ei trebuie obișnuiți cu scrisul corect, nesimplificat. Practica a dovedit și dovedește că nu este nici o greutate în aceasta — dacă facem deosebire între scrisul corect și regulat (construirea corectă a conturului literelor) pe care copilul de șapte ani îl poate executa, și scrisul caligrafic (decorativ, subțire-gros etc.) pe care copilul nu-l poate executa în această etapă a dezvoltării sale.

În ce privește considerațiile de ordin fiziologic — problema acomodării vizuale binoculare — consider că ele nu pot fi privite ca argumente decisive pentru trecerea la învățarea scrisului pe caiete cu liniatură verticală. Sint de părere că schimbarea liniaturii oblice cu cea verticală în însușirea primară a scrierii nu rezolvă cituși de puțin problema predării scrisului, fiindcă nici una nici alta nu asigură formarea deprinderilor de scriere corespunzătoare cerințelor. Sarcina principală în momentul de față este să găsim căile care împacă practicul, utilul, cu frumosul — căci problema scrisului este și o problemă a educației estetice — precum și cu libertatea elevului de a-și însuși un scris personal — bineînțeles corect, regulat și estetic.

Susținând un punct de vedere apropiat, tov. Iulian Lungu, profesor de desen la Școala de 8 ani „Simion Bărnuțiu“ din Zalău, își integrește argumentația cu unele contrapropuneri.

„O serie de păreri exprimate în ultimul timp în presa pedagogică și psihologică, scrie el, preconizează adoptarea unui alfabet simplificat, corespunzător mijloa-

celor moderne de scris utilizate curent. Ni se propune în legătură cu aceasta să luăm ca punct de plecare alfabetul „de tipar“. Argumentele prezentate în favoarea acestei propuneri îmi par, în parte, juste. Ținând seama și de faptul că elevul vede literele de tipar în cărți, reviste, pe firme, în afișe etc. ar fi mai ușor de a preda un scris simplificat, apropiat de cel de tipar, care n-ar fi decât un scris desenat. Or, este știut că orice copil desenează încă înainte de a ști să scrie și să citească. Fondul problemei este însă dacă simplificarea scrisului prin apropierea lui de cel „de tipar“ ar aduce o modernizare a scrisului actual. În ultima instanță, modernizarea scrisului constă în a găsi procedeele cele mai potrivite prin care să se dea elevilor posibilitatea de a scrie mult, citeț, corect cu cel mai mic efort fizic, fără a obosi repede.

Dintre scrierile utilizate la noi, cea mai aproape de cerințele modernizării este, după părerea mea, scrierea rapidă. În scrierea rapidă sînt înlăturate eforturile pricinuite de formarea trăsăturilor subțiri și groase, putîndu-se întrebuița stilouri, creioane cu pastă sau orice fel de penițe. Poziția corpului este cea normală: trunchiul drept, neaplecat și paralel cu banca. Mîinile sînt sprijinite pe bancă fără a fi supuse unui efort de susținere, iar înclinația literelor provine din ținerea caietului înclinat față de marginea băncii.

Studiind cu atenție această scriere s-ar putea găsi și o metodă adecvată pentru predarea ei, ajungîndu-se în felul acesta la rezultate superioare celor actuale.

O problemă importantă ni se pare a fi și uniformizarea scrisului. Cred că, găsind forma cea mai simplă de scris, cu caracterul literelor astfel trasate încît să nu poată suporta mari modificări, s-ar ajunge la o scriere care să poată fi citită ușor de oricine.

Consider foarte util ca principalele procedee propuse să fie introduse experimental la cîteva școli din țară, astfel încît practica să-și afirme cuvîntul asupra celui mai indicat.

Tov. Marin Bieulescu, învățător pensionar, face în scrisoarea sa unele incursiuni de ordin istoric, „scrierea cursivă, caligrafică — arată el — a fost scrisă la noi în programele de curs primar (clasele I—IV) încă înainte de 1890, repartizîndu-i-se două ore sau patru jumătăți de oră. Elevii scriau pe caiete de caligrafie cu modele, exercitîndu-se pentru a dobîndi o scriere migăloasă, încadrată într-o rețea de linii oblice și orizontale, cu trăsături subțiri și groase, prin presiunea unei litere de scris, a peniței cu virful ascuțit și cu respectarea multor reguli de scriere, de poziție a caietului, a corpului etc. Scopul principal — scrierea frumoasă — nu a putut fi atins. Din cauza multimei de reguli și de dificultăți pe care le prezenta scrierea caligrafică și a lipsei de legătură cu scrierea zilnică din caietele de dicționar, caligrafia a rămas un apanaj al celor cu înclinații deosebite în domeniul respectiv. Pornindu-se de la această constatare s-a renunțat la caietele de caligrafie cu modele și s-au adoptat caiete pe care elevii să-și scrie în primele trei clase toate lecțiile, la toate materiile S-a considerat că astfel, dirijată de la început cu precizie și încadrată în rețele de linii de la care elevul să nu se poată abate, scrierea caligrafică va fi însușită cu mai multă ușurință de către elevi. Din păcate, însă, nici utilizarea acestei metode nu a dat rezultatele așteptate. Se impune deci o revizuire nu numai a metodelor, ci și a caracterelor alfabetului predat, mai buna lor adaptare la capacitățile intelectuale și fizice ale elevilor și la cerințele pregătirii lor pentru viață.

De ce să-i dăm elevului din clasa I penița cu virful ascuțit, pe care el nu o poate minui cu ușurință, ca să redea grosimea și subțirimea literelor, cînd mina lui încă neîndeminatecă nu poate face eforturile cerute de scrierea caligrafică de presiune? De ce primele exerciții de scriere să fie executate pe caiete speciale, cu rețele de linii și nu pe caiete cu o liniatură simplă?

Aș propune, de aceea, să se adopte pentru predare o scriere curentă, firească, avînd o înclinare convenabilă, care să împlinească cerințele de lizibilitate și estetică, cu mijloace simple și cu unele de scris potrivite puterilor elevilor.

O învățătoare din Gilău, raionul Huedin — tovarășa Ana Pașca își sprijină afirmațiile pe o serie de observații și experimente efectuate pe parcursul unei îndelungate cariere didactice.

„În cariera mea didactică de aproape patruzeci de ani, scrie tov. Pașca, am luptat aproape mereu cu insuccesele elevilor în însușirea unei scrieri estetice și practice. Am încercat tot felul de procedee pînă cînd, cu titlul de experiență, am hotărît să predau în clasele I și a II-a scrierea rapidă, o scriere simplificată, fără gros-subțire și eliberată de elemente decorative, care necesită o apăsare mai mică și uniformă și care se realizează ușor atît cu creionul, cît și cu tocul cu pastă sau cu stiloul. În clasa a III-a am trecut (în orele de caligrafie) și la scrierea cursivă pentru ca elevii să o cunoască și pe aceasta. Totodată, la orele de desen elevii au învățat și cum se scriu literele de tipar, pentru a le folosi la diferite planșe.

La baza scrierii rapide în clasa I am considerat că trebuie să stea cîștigarea îndemînării, pe care m-am strădui să le-o asigur copiilor prin exerciții repetate. Menționez că am renunțat la denumirile tradiționale ale elementelor grafice — zala, biciul etc. — care desemnează obiecte ieșite din uz sau străine copiilor. În schimb am căutat să pun la baza scrierii unele elemente firești, care dau impuls reprezentărilor grafice ale copilului. I-am îndrumat pe elevi să scrie dintr-odată cuvîntul, să nu se oprească pentru a pune punctul pe i, căciulițe pe i sau ă etc. decât la sfîrșit.

Rezultatele experimentului pe care l-am făcut mi-au arătat că trecerea directă, din clasa I, la scrierea rapidă prezintă multe avantaje. Ea se încadrează foarte bine în metoda fonetică analitico-sintetică de predare și nu cere schimbări în abecedar, ci va îmbogăți doar partea rezervată preabecedarului.

Dacă tov. Ana Pașca este pentru introducerea din clasa I a scrierii rapide, învățătorul Grigore Măzăreanu, de la Școala de 8 ani nr. 4 din Bacău, susține o scriere apropiată de cea verticală, de genul celei propuse în articolele apărute anterior în paginile „Gazetei învățămîntului“. În legătură cu aceasta el socotește necesar să se realizeze o liniatură specială și unitară a caietelor pentru clasele I și a II-a, atît la caligrafie cît și la limba română și la aritmetică. „Cred indicat — scrie el — ca această liniatură să fie formată din dreptunghiuri de 5 x 3,5 mm, așezate cu baza mică pe orizontală.

Practica — afirmă de asemenea tov. Măzăreanu — ne-a arătat că scrierea modelului pe tablă pentru actualul alfabet este insuficientă pentru majoritatea copiilor. Deci este necesară scrierea modelului pe caiete. A trece însă din bancă în bancă pentru a scrie litere model tuturor elevilor înseamnă o pierdere de timp anuală de zeci de ore și în același timp o sursă de dezordine și indisciplină, deoarece în timp ce învățătorul scrie literele model unuia dintre elevi, ceilalți, așteptîndu-și rîndul, se plictisesc și își caută alte preocupări. Și aceste deficiențe ar fi înlăturate prin adoptarea unei scrieri simplificate.

In aceeași problemă conf. univ. Alexandru Tohăneanu, de la Institutul pedagogic de 3 ani din București ne scrie: „Printre preocupările principale ale metodicienilor de la facultățile de arte plastice ale institutelor pedagogice din București, Cluj și Iași, se numără și aceea referitoare la mijloacele de îmbunătățire a scrisului elevilor din școala de 8 ani.

Se pune întrebarea: de ce atunci cînd elevii trec în clase mai mari scrisul lor devine inestetic, incilcit, contorsionat, ilizibil, suferind tocmai pe linia uneia din cele mai importante funcții sociale — de a fi mijloc de comunicare între oameni?

Credem că aceasta se datorește în primul rînd faptului că începînd din clasa I, ei învață scrierea în mod fărîmițat, fiecare literă fiind descompusă și apoi recompusă din trăsături groase și subțiri, pe care le conturează cu degetele crispate în mod chinuitor pe condei. Rezultatul acestui sistem de scriere practicat la clasele mici este că, în loc de a se pune chiar de la început bazele unei scrieri ușoare, ritmice și curgătoare, premiză a unui scris rapid și în același timp estetic — copiii deprind un scris greoi, complicat și anevoie de executat.

Ce este de făcut?

Să adaptăm scrisul elevilor la realitățile zilelor noastre. Să se introducă chiar din clasa I un sistem de scriere care să răspundă cerințelor vieții. Cel mai firesc lucru este ca elevii să învețe de la început o scriere curgătoare, nefragmentată, formată dintr-un fir de grosime uniformă; o scriere ritmică, bazată pe mișcarea antebrațului, care să nu solicite mișcări anevoioase și obositoare ale degetelor și nici strîngerea acestora pe toc.

S-au făcut variate propuneri, dar toate sistemele de scriere propuse — inclusiv cele din articolele publicate anterior în „Gazeta învățămîntului“ — se apropie de sistemul Palmer. Personal propun folosirea sistemului de scriere Palmer pentru litere mici, literele mari urmînd să reprezinte o îmbinare între literele mari de tipar și caracterele scrierii Palmer, în așa fel încît să se obțină un maxim de ușurință și de claritate.

Scrierea Palmer, care se execută ritmic, este formată din linii continue, de o grosime uniformă. Ea se bazează pe mișcări largi, neîntrerupte, ale mîinii (fără a cere strîngerea degetelor și apăsarea condeului în timpul scrierii), ca și pe balansul antebrațului. Scrierea fiecărui cuvînt este legată de la început pînă la sfîrșit, fără să se ridice penița de pe hîrtie pînă cînd se termină scrierea cuvîntului în întregime; abia după aceea se pun semnele diacritice și semnele de punctuație.

Mișcările acestei scrieri sînt urcătoare, coborîtoare, șerpuitoare, rotunde și spiralice. Deprinderea ei se bazează pe exerciții preliminare asupra caracterelor. Astfel, se fac exerciții de mișcări urcătoare-coborîtoare, rotunjite jos, pentru literele i, l, u și t, exerciții de mișcări șerpuitoare pentru literele X și R, exerciții combinate pentru literele n și m etc. Aceste exerciții preliminare imprimă un anumit ritm în mișcarea mîinii. Pe măsură ce elevii învață scrierea literelor mici se alcătuiesc cuvinte, care și ele continuă să dezvolte simțul (chiar necesitatea) ritmului.

Desigur, înlocuirea sistemului de scriere nu este un lucru prea ușor, pentru că s-a format o anumită rutină. Cadrele didactice și-au format o scriere mai mult sau mai puțin apropiată de tiparele folosite pînă acum și trebuie să-și restructureze la rîndu-le scrisul, cel puțin cînd scriu pe tablă sau pe caietele elevilor (cu prilejul corecturilor). Consider însă că, introducînd acest sistem de scriere în școală, se va obține o ameliorare a scrisului elevilor, creîndu-se posibilitatea ca aceștia să-și adapteze cu ușurință scrisul cerințelor actuale.

Considerăm că punctele de vedere exprimate în cadrul acestei pagini înfățișează în esență opiniile existente în momentul de față în rîndul cadrelor didactice cu privire la predarea scrisului. Sistem convingător că analiza lor judicioasă, științifică, va fi utilă pentru determinarea modalităților prin care să le putem forma elevilor, începînd cu prima clasă, o scriere ușor de însușit, estetică, rapidă.

* Vezi articolele: „Cunoștințele elevului din primele clase (III) G. I. nr. 777 și „Modernizarea predării scrierii“ nr. 796.

RECAPIT

Legătura între obiecte

Lecțiile de recapitulare sînt un prilej binevenit de a stabili legături nu numai între cunoștințele studiate în timpul anului la aceeași disciplină, dar și la discipline diferite. Pe lângă faptul că fac mai interesante și mai atrăgătoare lecțiile recapitulative, astfel de legături îmbogățesc orizontul cultural al elevilor, fac mai temeinică pregătirea lor.

Iată, bunăoară, câteva exemple referitoare la modul cum mi-am propus să leg cunoștințele recapitulate la istorie de cele cunoscute de elevi din studiul limbilor străine.

Manualele de limba latină cuprind multe texte care vorbesc despre războaiele sclavilor. Referindu-ne la aceste texte, îi vom putea face pe elevi să înțeleagă mai bine că lupta de clasă a sclavilor a dus pînă la urmă la prăbușirea întinsului imperiu roman. Manualele de limba germană cuprind fragmente din piesa „Wilhelm Tell” a lui Friedrich Schiller, care ne ajută să-i facem pe elevi să înțeleagă nedreapta orînduire feudală. În aceeași manuală, găsim poemul „Tăsătorii” al lui Heinrich Heine, violent protest împotriva nedreptei orînduirii burghezo-moșierești. Grăitoare imagini ale luptei clasei muncitoare se găsesc în manualele de limba franceză și de limba germană în fragmentele din creația literară a lui E. Pottier, H. Barbusse, Anna Seghers, E. Weber.

Alături de legăturile strînse pe care le facem la lecțiile de istorie, cu cunoștințele elevilor referitoare la istoria literaturii române, la creația marilor noștri scriitori clasici și contemporani, legăturile cu operele marilor scriitori ai literaturii universale, cunoscuți de elevi din studiul limbilor străine, nu numai că trezesc și mențin atenția lor pentru materia recapitulată, dar o fac în același timp mai accesibilă, mai ușor de înțeles.

Prof. I. HURDUBETIU
C. Lung-Muscel

În analiza sintactică

Pentru a evita confuziile, interpretările arbitrare, imprecizia și nesiguranta în analiza sintactică efectuată la lecțiile de recapitulare am stabilit o anumită ierarhie a elementelor care se cer precizate, utilizînd și anumite semne grafice.

Astfel, le cer elevilor mai întîi să sublinieze cu două linii și să numeroteze verbele la moduri personale, locuțiunile verbale, adverbele predicative sau interjecțiile verbale. Apoi încercuim cu creionul roșu pronumele sau adjectivele pronominale, relativ-interogative sau nehotărîte, adverbele sau locuțiunile adverbiale relativ-interogative și conjuncțiile care leagă două propoziții. În continuare delimităm propozițiile, determinăm propozițiile principale stabilind raportul dintre ele. Se analizează apoi predicatul primei propoziții principale, se precizează subiectul regentă, se pune determinatul din regentă întrebarea la care răspunde subordonată și se stabilește valoarea morfologică a cuvîntului prin care se leagă propoziția subordonată de regentă ei. La urmă se precizează felul subordonatelor și raporturile dintre ele.

M. NICA
Arad

Sintezele

Programa de marxism-leninism pentru examenul de maturitate obligă pe elevi la un studiu recapitulativ și de sinteză al unor teme de economie politică, de filozofie și de socialism științific vizînd în principal cunoștințele referitoare la criza generală a capitalismului, victoria socialismului în țara noastră, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, scopul producției sociale în socialism, dezvoltarea planică proporțională a economiei naționale, munca socială și productivitatea muncii, salariul în socialism, sistemul economic socialist mondial, esența concepției materialiste asupra lumii, învățătura marxist-leninistă despre partidul revoluționar al clasei muncitoare, revoluția socială, dictatura proletariatului etc.

Ea presupune înțelegerea conexiunii și interdependenței dintre tezele socialismului științific, ale economiei politice și ale filozofiei materialiste, cunoașterea legăturii indisolubile dintre teoria marxistă și practica socialistă, precum și înțelegerea conținutului științific al politicii partidului nostru de construire a socialismului și desăvîșire a construcției socialiste.

Avînd în vedere aceste cerințe, am organizat recapitularea finală din această perioadă nu numai în funcție de tematica examenului de maturitate, ci corespunzător cerințelor programei școlare pentru clasele a X-a și a XI-a (am recapitulat, de exemplu și legile dialecticii marxiste ș.a.), deoarece cunoașterea acestora asigură pătrunderea mai profundă, mai completă a temelor cerute la examen, contribuie la întregirea cunoștințelor generale ale elevilor.

În etapa lecțiilor de sinteză de după 26 mai avem sarcina să închegăm într-o unitate armonioasă cunoștințele dobîndite în luni și luni de școală, să limpezim vederea de ansamblu a elevilor asupra acestor cunoștințe, să dăm tărie concepției științifice despre natură și societate pe care am format-o prin predare.

Personal m-am gîndit la următoarele subiecte de sinteză pentru perioada imediat premergătoare examenului de maturitate: Opoziția radicală dintre concepția filozofică materialistă și concepția filozofică idealistă; Adîncirea crizei generale a capitalismului; Aspecte esențiale privind revoluția populară în țara noastră; Relațiile de producție socialiste și legile economice ale socialismului. Problemele economice ale desăvîșirii construcției socialiste în R. P. Română; Sistemul economic mondial socialist. Politica externă a R. P. Române. Relațiile dintre țări cu sisteme sociale diferite.

Formulate țînd seama de cerințele programei pentru maturitate, aceste subiecte sînt unite printr-o serie de idei generale importante, cu care fiecare țînăr trebuie să rămînă la absolvirea școlii medii: materialitatea și unitatea lumii; faptul că lumea se dezvoltă neconștient conform unor legi obiective pe care omul le poate cunoaște și, ca urmare, le poate folosi pentru stăpînirea naturii sau pentru dezvoltarea societății; caracterul obiectiv al trecerii omenirii de la capitalism la socialism; restrîngerea sferei de acțiune a imperialismului, ca rezultat al dezvoltării tuturor forțelor revoluționare ale contemporaneității; transformarea sistemului mondial socialist într-un factor hotărîtor al dezvoltării istoriei; superioritatea modului de producție socialist față de cel capitalist; construirea socialismului în țara noastră ca operă istorică a întregului popor condus de partid; necesitatea relațiilor de coexistență pașnică între țări cu sisteme sociale diferite; România ca factor activ în dezvoltarea colaborării internaționale pe baza principiilor coexistenței pașnice.

Subiectele la care m-am gîndit determină desigur o grupare nouă a problemelor studiate, diferită de cea prezentată la lecțiile curente și la lecțiile de recapitulare finală și permițînd înfățișarea unui fenomen social în totalitatea laturilor lui. De exemplu, discuțiile despre relațiile de producție socialiste și legile economice ale socialismului vor porni de la esența

și formele proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție (modul de producție socialist și superioritatea lui față de capitalism, relațiile de producție socialiste, formarea proprietății socialiste, formele proprietății socialiste, asemănările și deosebirile dintre ele, creșterea proprietății socialiste în R.P.R. etc.). Se cere apoi să vorbim despre procesul muncii în socialism (caracterul muncii în socialism, dreptul la muncă și îndatorirea de a munci, disciplina și atitudinea socialistă față de muncă, întrecerea socialistă ca factor mobilizator în desfășurarea procesului muncii). Legea economică fundamentală a socialismului va reține de asemenea atenția noastră în cursul discuțiilor (în care vom porni de la scopul producției socialiste, pentru a continua cu trăsăturile legii economice fundamentale a socialismului, politica P.M.R. de creștere continuă a nivelului de trai al poporului). De asemenea, ne vom opri la problema dezvoltării planice a economiei naționale (trăsăturile legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale, principiile planificării socialiste, planificarea — atribut esențial al statului socialist) și la creșterea neconștientă a productivității muncii în socialism (ce este productivitatea muncii sociale, factorii de creștere a productivității muncii etc). Recapitularea cunoștințelor privind repartiția după muncă și salariu (coînteresarea materială, natura salariului în socialism, formele de salarizare) va încheia șirul problemelor dezbătute în cadrul temei anunțate mai sus.

În toate lecțiile de sinteză voi căuta să aduc în atenția elevilor datele și faptele noi, documentele noi de partid ce au survenit pe plan intern și internațional de la studierea problemelor în cursul ultimilor doi ani de școală. Bunăoară, pentru ilustrarea procesului desăvîșirii socialismului în țara noastră mă gîndesc să folosesc datele din documente de partid și de stat mai recente ca: Darea de seamă asupra îndeplinirii planului de stat pe anul 1964 și cu privire la planul de stat pe anul 1965 prezentată de tovarășul Ion Gheorghe Maurer la Sesiunea M.A.N. din decembrie 1964, Comunicatul D.C.S. cu privire la îndeplinirea planului de stat al R.P.R. pe anul 1964, lucrările Plenarei C.C. al P.M.R. din 14-15 aprilie a.c. etc. Mereu prezentă în atenția noastră va fi Declarația C.C. al P.M.R. din aprilie 1964, care cuprinde o apreciere profund științifică asupra problemelor din mai toate temele pe care ni le-am propus, oferă un prețios material pentru consolidarea concepției științifice a tînerilor, pentru cimentarea convingerilor sănătoase pe care ne-am străduit să le formăm în anii de școală.

Lecțiile de sinteză trebuie să prilejuiască discuții de conținut asupra problemelor cheie ale cursului de marxism-leninism studiat de elevi. Depinde însă de măsura în care le pregătăm ca să reușim să realizăm aceasta.

Prof. MARIA MITUȚĂ

Cu ajutorul mijloacelor audio-vizuale

Folosirea mijloacelor audio-vizuale în lecțiile recapitulative de istorie poate ridica mult eficiența acestora, făcîndu-le mai atractive pentru elevi și ajutîndu-i să-și adîncească cunoștințele.

La istoria României, de exemplu, la o temă recapitulativă cum ar fi „Începutul revoluției populare în țara noastră”, care presupune dezbaterea cauzelor insurecției armate din august 1944, prezentarea pregătirii și desfășurării luptelor revoluționare din anul 1944 cit și adîncirea cunoștințelor privind instaurarea și consolidarea regimului democrat-popular, putem folosi cu succes proiecțiile dinamice sau statice.

Ne stau la dispoziție filmul documentar „Pagini de istorie”, proiecțiile epidiascopice, documentele din albumul „Momente din istoria Partidului Muncitoresc Român” (alcătuit pe baza documentelor existente în Muzeul de istorie a P.M.R.).

În partea introductivă a lecției putem discuta, folosind conversația frontală, cîteva din trăsăturile cele mai semnificative ale dictaturii regale și antonesciene (aservirea economiei potrivit intereselor Germaniei hitleriste, desființarea celor mai elementare drepturi și libertăți ale poporului, instaurarea dictaturii cercurilor a-servite imperialiștilor străini și propagarea prin toate mijloacele a naționalismului șovin) subliniînd apoi lupta maselor populare, sub conducerea partidului, pentru zădărnicierea planurilor de aservire a țării, împotriva dictaturii militarofasciste și a războiului antisovietic, pentru instaurarea și consolidarea regimului democrat-popular. Deosebit de convingător va fi pentru elevi, în legătură cu cele discutate, vizionarea filmului „Pagini de istorie”, care scoate în evidență uriașa și neobosită activitate a partidului, legătura indisolubilă dintre partid și masele largi populare.

Concluziile finale ale lecției pot sublinia necesitatea obiectivă a cotelurii istorice de la 23 August 1944, rolul partidului în organizarea și desfășurarea procesului revoluționar început în urmă cu 21 de ani. În același timp, vizionarea filmului, alături de discuțiile purtate în lecția recapitulativă, îi va convinge pe elevi că numai orînduirea socialistă poate asigura condițiile unei vieți libere și îmbelșugate pentru toți cei ce muncesc.

O altă temă de recapitulare finală la istoria României ar putea fi „Republica Populară Română — stat socialist”. În vederea problemelor putem folosi filmul „România, orizont 64”, care trezește interesul elevilor pentru lecție, le consolidează cunoștințele și le dezvoltă sentimentele de admirație și atașament față de munca creatoare a poporului, față de minunatele realizări dobîndite în patria noastră socialistă sub conducerea partidului.

La istoria universală se pot utiliza în recapitularea finală atît proiecțiile epidiascopice cît și diafilmele. De exemplu, la istoria antică, în recapitularea temei „Orînduirea comunei primitive”, este bine să ne slujim de proiectarea diafilmului „Din trecutul îndepărtat al omenirii”. Printre proiecțiile statice ce se pot folosi în recapitularea istoriei evului mediu amintim diafilmul „Aspecte din cultura evului mediu”.

La unele teme recapitulative putem folosi și înregistrările magnetice, care aduc un element nou, stimulînd, de asemenea, interesul elevilor. În cadrul istoriei României, la recapitularea temei „Lupta maselor populare pentru libertate și progres”, putem începe lecția prin audierea unui fragment înregistrat de noi, cu concursul unei persoane cu dicțiune, referitor la luptele dintre Dromihete și Lisimah, din care rezultă eroismul geților, spiritul lor ospitalier (fragmentul este citat la pag. 12 a lucrării „Istoria României în creația literară” de Horia Ursu). Audierea se poate folosi și în alte prilejuri. De exemplu, cînd vorbim despre rolul lui N. Bălcescu în revoluția din 1848 putem audia înregistrări făcute în modul de mai sus din scrisorile pe care, din exil, acesta le trimitea prietenului său V. Alecsandri. La această temă se pot utiliza și fragmente din alte lucrări referitoare la răscoalele antifeudale și la luptele greviste ale muncitorilor din țara noastră. De exemplu, fragmente din lucrări cu caracter literar-istoric sau documentar cum sînt: „Bobîlna” de Ștefan Pascu, „Vîntoasa” de C. Ignătescu. Din istoria luptelor greviste ale proletariatului din România” etc.

Pentru sporirea eficienței lecțiilor de recapitulare nu trebuie neglijate nici marzele și expozițiile, nici elementele de istorie locală.

Pentru a înlesni munca profesorilor de istorie (nu numai în etapa recapitulărilor, ci în general) ar fi binevenită editarea unor albume istorice și a unor diafilme pe baza exponatelor din muzee și din expoziții. La fel, filmele documentare de scurt metraj, precum și înregistrările electromagnetice sînt așteptate în mod deosebit de cadrele didactice care predau istoria, obiect la care se simte uneori lipsa acestor materiale ajutătoare.

Prof. PAUL V. GRIGORIU și
Prof. ILIE ALEXE

LARRE • RECAPITULARE

Adîncire progresivă

Pentru a contribui la dezvoltarea gândirii elevilor și a-i ajuta să stăpînească temeinic cunoștințele, lecțiile recapitulative de gramatică trebuie să devină tot mai complexe de la o clasă la alta, fiind mereu mai bogate în corelații, adîncind progresiv studiul fenomenelor limbii și scoțînd în evidență în mod pregnant legăturile dintre cunoștințele de fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă și cunoștințele de teorie literară, stilistică etc.

Dacă, de exemplu, la clasa a V-a lecția de recapitulare a pronumelui se poate realiza o trecere în revistă a pronumelui personal la celui posesiv, scoțînd în evidență formele accentuate și neaccentuate, cu explicarea și motivarea diferitelor sintagme ortografice, la clasa a VI-a lecția cu același conținut trebuie să meargă mai departe, realizîndu-se regrupări menite să ducă la adîncirea observațiilor asupra fenomenelor de limbă considerate comparativ, în timp ce la clasele a VII-a și a VIII-a recapitularea trebuie să se realizeze din perspectiva pe care o dă bogăția de cunoștințe de limbă și literatură, capacitatea elevilor de a asocia și disocia, de a integra cunoștințele în noi sinteze.

Este bine ca, plecînd de la analiza unui text, să cerem elevilor să grupeze părțile de vorbire după diferite criterii, punîndu-le în discuție în ordinea în care vor fi cuprinse în schemă. Se poate folosi în plus o schemă care se desfășoară pe orizontală, cuprînzînd părțile de vorbire fără elementele de flexiune. O serie de săgeți vor indica trecerea părților de vorbire de la o parte de vorbire la alta prin schimbarea valorii morfologice, ca o cale de îmbogățire a limbii (de la substantiv la adverb, de la adjectiv la substantiv, de la adjectiv la adverb, de la verb la adjectiv, de la interjecție la verb etc.). Această schemă poate fi folosită pentru a se preciza ce părți de vorbire au întîlnit elevii în text (verb, prepoziție, conjuncție).

Cu ajutorul întocmirii schemei este bine să se discute părțile menite să adîncească cunoștințele studiate de elevi și să releve legătura dintre ele. O problemă care se poate pune în discuție este, bunăoară, aceea a frecvenței părților de vorbire, acumularea lor determinată de conținutul comunicării, de modul de expunere, de intenția scriitorului, cu exemple din diferiți autori și opere (de exemplu, la Creangă, în partea I-a a „Amintirilor”, cu referire la îndeletnicirile humuleștenilor, sau în fragmentul din partea a III-a, referitor la atelierul lui Pavel Ciubotaru). Pe baza comparației cu limbile străine ce se studiază în clasele V—VIII se poate purta o discuție interesantă în legătură cu pronumele care pot deveni adjective pronominale, pornind de la locul față de determinat al adjectivului posesiv. Vom atrage astfel atenția elevilor asupra faptului că, în timp ce în alte limbi acest adjectiv este antepus, în limba română este postpus și vom sublinia că schimbarea locului față de determinat în limba română capătă o funcție stilistică. Binevenită va fi, la clasele a VII-a și a VIII-a, și o discuție privind locuțiunile, ca și cercetarea mai atentă a acestui mijloc de îmbogățire a limbii vii a poporului.

O lecție de recapitulare la sintaxă trebuie să fie și ea prilej de reconsiderare a materialului studiat, cu noi asociații și implicații. Ne oprim, pentru exemplificare, la recapitularea subordonatelor la clasa a VIII-a.

Alcătuirea schemei pentru această temă s-ar putea realiza cel mai bine pe baza analizei unui text care să cuprindă neapărat o subordonată subiectivă sau predicativă, o atributivă, o completivă și una sau mai multe circumstanțiale. Prima grupă a subordonatelor din textul respectiv va avea în vedere funcția lor: în locul unei părți lipsă din regentă (subiectul sau euzemul predicativ); determină o parte a regentei (atributivă — substantivul, numeralul sau pronumele, completivă și circumstanțială — verbul, adverbul, adjectivul). A doua grupă se realizează după criteriul cuvintelor subordonatoare (pronume relative, conjuncții sau locuțiuni conjuncționale, adverbe relative). Vom preciza, desigur, că felul subordonatelor

este indicat nu de elementul subordonator, ci de funcția lor. Mai departe vom stabili al treilea și al patrulea criteriu de grupare a subordonatelor: locul față de regentă (înainte, după, intercalată) și punctuația (se despart sau nu se despart prin virgulă). Ultima parte a lecției poate fi consacrată considerațiilor asupra construcției frazei la diferiți scriitori prin lecturi ilustrative — fraza prin coordonare la Sadoveanu, prin subordonare în basmele lui Creangă etc.

În clasa a VIII-a, recapitularea finală la gramatică pune probleme speciale. Programa prevede ca ultimele două ore să fie folosite pentru analize sintactico-morfologice. S-ar putea însă ca, practicată prea mult timp, această analiză să devină monotona și să ducă treptat la dezinteresul elevilor. De aceea considerăm că respectînd în principiu indicațiile programei, putem fixa fiecărei ore o sarcină didactică de bază care să reprezinte o creștere a dificultăților de la oră la oră și să variem procedeele de recapitulare. De exemplu, primele două ore ar putea fi consacrate analizei sintactice și morfologice a propoziției. În prima oră se pot alcătui, în urma analizei, scheme cu caracter concret, înregistrîndu-se conținutul întregii propoziții, iar în ora a II-a, în urma analizei sintactico-morfologice, scheme cifrice și propoziții dezvoltate după scheme date, cu analiza morfologică a acestor propoziții. În ora a III-a vom face analiza sintactică și morfologică a frazei, recapitulînd fraza în care subordonata determină regentul substantiv, pronume și numeral, reluînd deci problematica atributivelor. În ora a IV-a vom analiza fraze în care subordonatele determină regentul verb, adjectiv sau adverb (completivele și circumstanțialele). În ora a V-a frazele cu subordonate care țin locul unei părți lipsă din regentă (subiectivele și predicativele), în ora a șasea fraze complexe cu toate felurile de subordonate (cu introducerea unor noi dificultăți — de exemplu, prezența alăturată a două elemente subordonatoare, virgula înainte de și copulativ etc.), iar în ora a șaptea vom construi fraze pe scheme date, complexe, cu analiza sintactică și morfologică respectivă.

La unele din aceste ore munca urmează să se desfășoare sub forma activității independente individuale, iar la altele frontal, cu întreaga clasă. Este indicat să gradăm dificultățile și în prezentarea grafică a frazelor analizate. La început putem alcătui scheme în care să se păstreze conținutul concret al comunicării, săgețile pornind de la cuvîntul regent cu indicarea întrebărilor pe săgeata respectivă. În orele următoare vom trece la reprezentarea figurată a raporturilor, înregistrînd numai cuvîntul regent, de la care pornește săgeata, urmînd ca în ultimele ore fiecare propoziție să se reprezinte cifric.

Ultimele două ore consacrate recapitulării finale pot să conștie în analize integrale în care să se îmbine cunoștințele de fonetică, vocabular, morfologie, sintaxă cu cele de literatură, teorie literară, stilistică. Prima din ele se poate axa pe sintaxa propoziției. Luînd de exemplu, ca text de studiat, un fragment din „Soimii” de M. Sadoveanu (Opere, vol. I, p. 250, 251) și dînd elevilor un chestionar pentru studierea lui independentă, le vom cere să arate pe scurt impresia produsă, să indice prin ce mijloace sonore redă autorul zvonurile naturii și goana călăreților, să precizeze regionalismele din text, să dea exemple de schimbare a valorii morfologice a unor părți de vorbire (de pildă, substantivul „uragan” devenit adverb). După această scurtă analiză, chestionarul va cuprinde întrebări referitoare la unele cunoștințe de teorie literară (personificarea) și le va cere elevilor să dea un titlu fragmentului. Se vor pune apoi probleme de morfologie (de exemplu, să se precizeze care este timpul verbelor din text) și de sintaxă (să se observe că frazele sint construite prin coordonare, conjuncție, juxtapunere). Se va cere de asemenea, să se indice numărul propozițiilor simple și dezvoltate, să se observe funcția singurei propoziții simple din text și să se analizeze sintactic și morfologic propozițiile 1, 2, 4, 5 și 7. Citirea expresivă a fragmentului va duce la concluzia că avem de a face cu o adevărată proză ritmată. Elevii vor observa astfel că toate mijloacele folosite de autor (fonetice, de vocabular, morfologice, sintactice) contribuie la creșterea expresivității.

Lector univ. VIORICA FARCAȘU

Lecție — excursie

Unul din cele mai eficiente procedee de recapitulare a cunoștințelor de geografie îl constituie excursia, care dă elevilor posibilitatea să cunoască nemijlocit în natură problemele studiate. Printre altele, mi-am propus să recapitulez printr-o excursie, cu elevii mei din clasa a VII-a, tema „Acțiunea apei asupra scoarței terestre”. Am ales această temă deoarece apa, după cum se știe, este cel mai puternic agent exogen care modelează scoarța Pămîntului.

Lecția-excursie va fi efectuată, sub forma unei aplicații pe teren, în zona Turda—Cheile Turzii—Cheile Turului și valea Arieșului. Vizitînd Cheile Turzii, elevii vor observa acțiunea apei curgătoare de suprafață în calcar, acțiune ce se materializează prin eroziunea fluvială și are drept efect caracteristic formarea cheilor. La peștera Cobășuc sau la peștera Hornarilor vom revedea cunoștințele despre acțiunea apei de infiltrație încărcată cu CO₂ asupra fisurilor calcarului. Observațiile în acest domeniu vor fi amplificate atunci cînd vom vizita, la 4 km spre sud de Sălcuța de Jos, peștera Huda lui Popară. În spațioasele săli ale acestei peșteri elevii vor observa stalactite și stalagmite, reamintindu-și că aceste formațiuni sînt rezultatul apei de infiltrație, care prin evaporare permite carbonatului de calciu cu care a fost încărcată să cristalizeze, depunîndu-se sub formă de calcit în forme caracteristice.

Din orașul Turda elevii se vor deplasa în zona lacurilor sărate și în zona dealului Durgăului. Aici ei vor avea ocazia să-și întregesc cunoștințele despre relieful carstic, înțelegînd că tavanul peșterilor s-a prăbușit dînd naștere la adîncitura numită dolină sau ponor.

Pentru cunoașterea altor efecte ale apei de infiltrație vom vizita, în apropierea orașului Turda, Cheile Turului, unde elevii vor putea observa câteva poduri naturale despre care vor afla că nu sînt altceva decît tavanele fostelor peșteri ce se mai mențin doar pe coborâșii de stalactite și stalagmite.

Pentru recapitularea problemelor în legătură cu acțiunea apelor curgătoare de suprafață vom face aplicații asupra aspectului văii Arieșului. Voi atrage de la început atenția elevilor asupra faptului că, în comparație cu valea Hășdatelor din Cheile Turzii, valea Arieșului este foarte largă. Cunoșcînd felul rocilor pe care le străbate această vale, elevii vor deduce ușor că pîriul Hășdate a străbătut o zonă de roci compacte care au opus rezistență și, deci, apa a exercitat o acțiune de eroziune verticală, al cărei efect a fost adîncimea văii, formînd cheile, pe cînd Arieșul, străbătînd o zonă cu roci moi, a exercitat o acțiune de eroziune laterală, al cărei efect a fost lărgirea văii.

Parcînd o parte din valea Arieșului elevii vor face diferite aplicații practice de hidrologie care îi vor ajuta să înțeleagă mai profund câteva noțiuni importante din capitolul „Apele curgătoare de suprafață”. Astfel, cu ajutorul instrumentelor și al utilajului confecționat de ei înșiși — prăjină gradată, sfoară gradată cu greutate pentru măsurarea adîncimilor mari, plute confecționate din sticle, ruletă etc. — vor măsura lățimea albiei, vor determina adîncimea și viteza apei, paralel cu efectuarea de observații pentru recunoașterea albiei majore și a albiei minore, deosebind malul concav de malul convex, studiul acțiunii curenților, al aspectului unor meandre etc.

Lecția-excursie, întregită cu concluzii asupra celor constatate în decursul ei și cu recapitularea cunoștințelor privind acțiunea celorlalți factori endogeni și exogeni, va constitui astfel un mijloc eficace de consolidare temeinică a noțiunilor despre modificările actuale ale scoarței Pămîntului.

Prof. AUREL ANTON
Vultureni-Gherla

Prin procedee variate

Recapitularea finală la clasa a III-a mi-a pus în față probleme pe care le-am studiat din timp. A fost necesar să revăd întreg materialul predat, să-l grupez pe teme, să reflectez asupra metodicii lecțiilor de recapitulare, să aleg procedeele și metodele cele mai potrivite pentru a le forma școlarii o vedere de ansamblu asupra cunoștințelor asimilate în timpul anului.

Cînd am stabilit temele pentru recapitulare am restructurat materia predată, în așa fel încît, pe lângă consolidarea deprinderilor de citire, să ofer elevilor posibilitatea de a sesiza aspecte noi ale problemelor deja cunoscute. De pildă, tema „Patria noastră” cuprinde lecții cu conținut istoric cum sînt: „Lupta de la Rovine”, „Cum a răsplătit Ștefan cel Mare vitejia ostașilor săi”, „Călugărenii”, „Pentru independența țării” etc., lecții din care reiese dragostea față de patrie a poporului nostru și eroismul lui. În tratarea acestei teme voi folosi mijloace diferite, dintre care amintesc: povestirea sau citirea unor fragmente care înfățișează momente grăitoare din lupta poporului nostru împotriva cîmpitorilor, recitarea unor versuri cu aceeași temă din opera lui V. Alecsandri, M. Eminescu etc. În cadrul acestei teme voi include și povestirile „Vrancea” și „Ștejarul din Borzești” de E. Camilari, pe care elevii le-au citit în cadrul lecturii în afară de clasă.

Voi folosi, în recapitularea acestei teme cîteva secvențe din diafilmul „Ștefan cel Mare”, care vor întipări în memoria elevilor scene din lupta moldovenilor împotriva cîmpitorilor. De asemenea, albumul cu reproduceri din pinzele lui Nicolae Grigorescu va înfățișa elevilor imagini plastice care vorbesc despre lupta poporului pentru independența țării: „Atacul de la Smîrdan”, „Asaltul redutei Grivița”, „Dorobanțul” etc.

Învățător GHEORGHE PREDĂ
Bădiceni — Curtea de Argeș

Sistematizare

Pentru recapitularea materialului predat la clasa a II-a am mai multe teme ca: „Viața din trecut și de azi a poporului nostru”, „Pădurea”, „Lăvada”, „Cunoștințe geografice” etc.

Tema „Viața din trecut și de azi a poporului nostru” se va axa pe cunoștințele predate în lecțiile: „Condeiele lui Vodă”, „Mama lui Ștefan cel Mare”, „Ștefan cel Mare și Vrîncioara”, „Preda Buzescu”, „Costea haiducul”, „Vasile Roaită”, „Partidul ne aduce fericire”, „Cînd e pace”, „Patriei îi mulțumim”, „Hidrocentrala V. I. Lenin de la Bicaz”. Lecția se va desfășura după metoda conversației. Elevii vor citi fragmente din povestirile și versurile menționate mai sus. Vom vorbi apoi despre lupta poporului împotriva claselor exploatare, despre crearea P.M.R., despre lupta acestuia pentru instaurarea puterii celor ce muncesc, despre viața fericită pe care o clădește astăzi poporul sub conducerea partidului.

Organizînd astfel lecțiile de recapitulare mi-am propus ca de-a lungul desfășurării lor, să urmăresc nu numai sistematizarea cunoștințelor însușite de către elevi în timpul anului, ci și dezvoltarea deprinderilor lor de citire.

Inv. T. MOLDOVAN
Beclean

Suprasolicitare

Există o categorie de școlari, mai mici sau mai mari, asupra cărora atenția noastră, a educatorilor nu se îndreaptă întotdeauna cu suficientă grijă. Este vorba despre acei elevi care sînt supuși — în special din vina părinților — la eforturi prea mari în raport cu posibilitățile lor. Problema aceasta se pune cu deosebire acum, în perioada încheierii anului școlar, cînd asemenea elevi ajung nu o dată la suprasolicitare mintală și uneori fizică datorită ambiției exagerate a părinților.

Iată cîteva exemple concludente. Dan este elev în clasa a XI-a. Are o situație bună la învățătură, numărîndu-se printre elevii fruntași. Bunăoară, la psihologie a primit 9. Totuși, Dan l-a rugat pe profesor să-l mai asculte o dată.

— De ce vrei să te mai ascult? — îl întrebă mirat profesorul. Ai o noie foarte bună!

— Aș vrea să mai iau un 10.

— Ți se acapătă?

— Eu nu, dar...

Se simte cea mai mică a lui în spatele acestuia „dar”. Profesorul îi pune totuși cîteva întrebări. Dan răspunde

prompt, dovadă că a învățat bine lecția.

În recreație, profesorul se apropie din nou de el. Dialogul continuă fără prezența celorlalți elevi din clasă.

— Ei, acum ești mulțumit?

— Știi, eu eram mulțumit și cu 9. A trebuit să ctesc astă noapte pînă la 1, deși eram foarte obosit. Dar ai mei, mai ales mama, au ambiția să obțin 10.

— Bine, dar în felul acesta muncești mai mult decît e necesar.

— Este adevărat, fac eforturi la toate materiile, dar nu mai izbutesc să iau numai notele cele mai mari. Anul trecut și în ceilalți ani, cînd învățam mai rațional, am avut o situație mai bună.

— Înveți mult?

— Da! În fiecare zi pînă seara târziu.

— Ce mai faci în afară de lecțiile pentru școală?

— Iau de 4 ori pe săptămîna lecții de franceză. Mama spune că trebuie să cunosc foarte bine și limba franceză, deși eu mi-am ales germana. Iau și lecții de pian. Ai mei se gîndesc că ar fi bine să frecventez și cercul plăstic de la Casa de cul-

tură. Un om cult trebuie să știe de toate, îmi spun în fiecare zi părinții.

— Dar cum rezisti să le faci pe toate?

— Să vă spun drept, n-am nici un ceas de răgaz... Sînt tare obosit!

Un alt exemplu — al Marianei, elevă în clasa a IX-a. Slăbuță, timidă, retrasă. În anii trecuți, a avut numai medii de 9 și 10. Anul acesta însă și-au făcut apariția în catalog, în dreptul numelui ei, și note mai slabe: 7 la matematică, 6 la latină, 6 la chimie, 5 la fizică.

— Ce s-a întîmplat Mariana? — o întreb într-o zi.

— Nu știu! Eu învăț ca și în anii trecuți. Dar am de multe ori dureri de cap.

— Acasă ce faci?

— Învăț tot timpul și uneori o mai ajut pe mama.

— Stai prea puțin liber? Te plimbi, mergi la teatru, la cinematograful?

— Nu am voie și... nici n-aș avea timp. Toate astea, îmi spune mama, o să le fac mai târziu. Acum să-mi vad numai de carte.

Cele două exemple date mai sus pot fi continuate cu multe altele

de același fel. Există părinți care pretind copiilor eforturi ce depășesc posibilitățile lor, punîndu-le în față cerințe exagerate, care duc în cele din urmă la epuizare, la oboseală, la slăbirea capacității de muncă.

De multe ori pentru noi, pedagogii, ivirea unor astfel de situații constituie o surpriză. „Ce-i cu X? — ne întrebăm, doar a fost pînă mai ieri un elev bun”. Găsim o sumedenie de cauze, dar de puține ori încercăm să mergem cu analiza mai profund, să căutăm dincolo de aparențe.

În activitatea noastră cu părinții acest aspect a fost nu o dată neglijat. Consider însă că este o problemă importantă căreia profesorii și mai ales diriginții trebuie să-i acorde atenție deosebită. Să lămurim părinții asupra necesității unei dozări judicioase a eforturilor depuse de elevi, să le arătăm unde pot duce pretențiile, ambițiile exagerate, goana după note mari cu orice

Prof. MILTIADU IONESCU Craiova

Esențial, neesențial, accidental

(urmăre din pag. 1-a)

nu pentru faptul că, de exemplu, a participat la revoluția din februarie la Paris.

În același sens, la istoria literaturii, recapitulînd cunoștințele despre un anumit scriitor, nu vom obține un rezultat pozitiv prin simpla inventariere a datelor biografice, a numărului de scrieri etc. Accentul trebuie pus pe analiza operei, pornindu-se de la conținutul lucrărilor principale, ca element primordial, imbinat cu un alt element indispensabil — forma artistică, măsura realizării ei. Pe baza primului element vom putea explica cum reflectă opera respectivă o situație sau o epocă socială dată, vom putea desprinde mesajul exprimat de lucrare. Al doilea element ne va servi să determinăm gradul de realizare artistică a operei. Analizînd modul de imbinare organică a celor două elemente vom putea desprinde personalitatea scriitorului pe linia creației artistice, locul ocupat de el în istoria literaturii, fără a recurge la aprecieri generale, șablonarde. Puținele date biografice — esențiale — pe care le vom menționa vor avea rolul de a ne ajuta să-l încadrăm pe scriitorul respectiv, în funcție de condițiile materiale și spirituale în care s-a format, în istoria literaturii. Bineînțeles că ne vom referi la situația economică și socială a epocii în care a trăit și a lucrat scriitorul a cărui operă o recapitulăm — toate aceste însă numai sub aspectul a ceea ce este esențial pentru literatură și ținînd seama că datele concrete din acest domeniu sînt cunoscute din predarea istoriei. În momentul verificării cunoștințelor vom putea cere, în funcție de necesități, astfel de cunoștințe de ordin extra literar, fapt care va contribui, alături de explicația bazată în primul rînd pe o întemeiere specific literară a analizei operei, la stimularea gîndirii independente a elevului, obligîndu-l să

coreleze cunoștințele de literatură cu cunoștințele asimilate la diferite discipline.

O situație specială prin specificul său o are recapitularea la matematică. Unii profesori se rezumă în această recapitulare la efectuarea unui mare număr de exerciții, de calcule, socotînd că nu mai este necesar să revină asupra raționamentului care stă la baza lor. Acest mod de recapitulare este, după părerea noastră, cu totul neîndicat, el sprijinindu-se pe ceea ce este neesențial și avînd un rezultat negativ pentru înțelegerea problemelor tratate. Cu atît mai mult cu cît actualul plan de învățămînt nu dă elevilor din școala medie avansatului învățării detaliate și sistematice a logicii — disciplină care ne pare a fi indispensabilă formării unei gîndiri riguroase, consecvente — menținerea la astfel de poziții îi obligă pe elevi să facă apel nu la gîndire, ci în primul rînd la memorie, la formule reținute mecanic.

Accentul trebuie pus pe explicarea raționamentului care stă la baza unei demonstrații, a unui calcul, pe modalitatea în care din ceva care este dat decurge cu necesitate altceva. Înainte de a efectua calculul după calcule trebuie lămurită în adincime ideea calculului, sensul acestuia. Luînd inițial cazuri reprezentative de calcul, de demonstrații matematice și scoțînd în evidență principiul ce le fundamentează — o deducție silogistică, o deducție ipotetică, un raționament prin reducere la absurd fundamentat pe legea terțiului exclus etc. — și numai după aceste lucruri trebuie efectuată calculul propriu-zis, elevii nu numai că vor înțelege mai ușor sensul și fundamentul matematicii, dar vor deprinde mai lesne, ca pe un fapt interesant, calculul matematic propriu-zis. Este incontestabil că elevii care au înțeles în adincime sensul demonstrațiilor și al noțiunilor de bază ale matematicii pot rezolva cu ușurință, după

o anumită experiență calculatorie, orice problemă înrudită cu cele rezolvate în clasă. În acest fel recapitularea cunoștințelor de matematică contribuie și la stimularea gîndirii lor personale.

Spațiul nu ne permite o expunere mai largă a acestor probleme. Socotim însă necesar a preciza că punerea accentului pe ceea ce este esențial contribuie în măsură mai mare la asimilarea organică a cunoștințelor, la fixarea lor în minte, la formarea unui rizont mai larg. Ceea ce este accidental poate surveni numai în măsura în care constituie o concretizare a esențialului, în măsura în care contribuie la lămurirea unor aspecte de conținut. Bineînțeles că a pune accentul pe esențial înseamnă a utiliza anumite principii, norme metodice, însă precizăm totodată că normele metodicii nu pot fi absolutizate, privite abstract, ca niște canoane. Ele trebuie înțelese și aplicate în strînsă interdependență cu conținutul concret al recapitulării la fiecare disciplină.

În altă ordine de idei, optînd pentru accentuarea a ceea ce este esențial, subliniem că prin aceasta înțelegem nu rămînerea la expresii generale, rupte de materialul concret analizat, ci găsirea temeiului afirmațiilor făcute, insistarea tocmai pe esența ca orice afirmație, orice expunere să fie întemeiată, iar temeiul să apară evident în cadrul expunerii. Nu negăm că amănuntul de ordin accidental și are importanța sa și că el trebuie să scape — în lecțiile curente din cursul anului — locul ce i-l conferă situația obiectivă. Dar pentru a-și forma în școala medie o cultură generală serioasă elevul nu trebuie să-și încerce memoria cu amănunte, cu teze disperate, neglate între ele, memorate mecanic, ci să și-o îmbogățească cu ceea ce este esențial în tezaurul de cunoștințe elaborat de omenire.

Asist. univ. P. BIELTZ

Legătură permanentă cu gazdele elevilor

Un număr destul de mare dintre elevii școlii noastre — cei proveniți din satele regiunii Pitești — locuiesc la gazde.

În general, părinții au ales cu grijă familiile cărora le-au încredințat copiii pe timpul școlarizării. Ca urmare, mulți elevi se bucură de condiții bune: au camere îngrijite, trăiesc într-o atmosferă plăcută, li se asigură liniștea necesară studiului și sînt îndemnați să depună toate eforturile pentru însușirea temeinică a cunoștințelor.

S-au constatat însă și alte situații, datorate faptului că unii părinți au ales gazdele fără să se îngrijească prea mult de felul cum se vor ocupa acestea de copii. Rezultatul? Elevii nu se bucură de condiții bune și uneori nu numai că nu sînt supravegheați, dar li se răpește din timpul de studiu cu diverse alte preocupări: sînt trimiși după cumpărături, sînt puși la treburi gospodărești, li se cere să vadă de copiii mici etc.

Știînd cît este de importantă influența mediului în care trăiesc elevii asupra comportării lor, ne-am preocupat să ținem în permanentă legătura cu părinții ai căror copii locuiesc la gazde, semnăndu-le situațiile necorespunzătoare. De asemenea, diriginții școlii vizitează de cîteva ori în cursul unui trimestru fiecare gazdă în parte. Totodată, gazdele sînt invitate la ședințele pe care le organizăm cu părinții.

Această legătură strînsă și permanentă n-a întîrziat să-și arate roadele. În multe cazuri in-

grijirea elevilor care locuiesc la gazde a devenit, în urma îndrumărilor date de către diriginți, mai corespunzătoare și situația la învățătură și la disciplină a acestora s-a îmbunătățit simțitor.

Am avut de rezolvat și altfel de cazuri. De exemplu, legătura diriginților cu gazdele a scos la iveală faptul că uneori acestea se preocupau de situația școlară a elevilor care locuiesc la ele, dar erau induse în eroare de acestea. Bunăoară, unii elevi nu le făceau cunoscut programul exact al orelor de curs, nu le arătau carnetele de note, nu le anunțau ședințele la care le invita școala.

Și în asemenea cazuri îndrumările diriginților s-au dovedit eficiente. Acum numeroase gazde se adresează adesea direct școlii și, atunci, cînd un lucru li se pare neclar sau sînt în dubiu asupra sincerității elevului, cer informații suplimentare, discută cu directorul, cu diriginții, cu colectivul de profesori.

În prezent, datorită eforturilor făcute pe această linie, condițiile de viață și de învățătură ale elevilor care locuiesc la gazde s-au îmbunătățit mult. Continuăm însă să ne preocupăm cu stăruință de această problemă mai ales acum, în pragul încheierii cursurilor, cînd legătura cu cei ce se îngrijesc de elevii noștri capătă o importanță sporită.

Prof. ION M. DINU
Directorul Școlii medii nr. 3 Pitești

La secretariatul școlii

Alături de învățători și profesori, în școli muncește o categorie de lucrători care poartă denumirea generică de „personal administrativ” — secretari, contabili, referenți, administratori, dactilografe etc. Ne vom referi, în cele ce urmează, îndeosebi la personalul administrativ care lucrează în cadrul secretariatelor din școli.

Ce probleme ridică munca personalului administrativ, cum sînt rezolvate aceste probleme?

O examinare mai atentă a activității personalului administrativ evidențiază faptul că aceasta nu poate fi neglijată atunci cînd evaluăm munca de ansamblu a școlii. Ea dă un ajutor concret, precis, aduce o contribuție de neînlocuit la buna desfășurare a procesului instructiv-educativ. La secretariatul școlii se concentrează situații, evidențe necesare nu numai „în sine”, ci și în funcție de cerințele îmbunătățirii continue a muncii. În acest fel, activitatea „de birou” a celor care lucrează ca funcționari ai școlilor se leagă organic de procesul instructiv-educativ. De aceea, nici directorii și nici inspectorii școlari nu pot face abstracție, în munca lor de conducători și îndrumători ai procesului de învățămînt, de datele pe care le oferă activitatea secretariatelor școlare. Pentru ca sprijinul secretariatului să fie însă într-adevăr la nivelul dorit este necesar ca în cadrul lui să lucreze oameni competenți, care să manifeste interes pentru munca pe care o desfășoară, ca directorii de școli să îndrumeze și să controleze activitatea acestora.

La secretariatele bine organizate, în cadru cu funcționari conștiincioși, competenți, găsești oricînd situația exactă, clară a școlii, a școlarizării, a frecvenței, a nivelului de învățătură pe clase, obiecte, profesori. La fel stau lucrurile aici cu registrele, cu matricolele etc. Aceasta e cu atât mai important cu cît secretariatele școlare au de rezolvat probleme care cer operativitate și, mai ales, o mare atenție. Zilnic întâlnești la secretariat elevi, părinți, foști elevi care solicită diferite acte, adeverințe, certificate de studii. Avînd în vedere importanța acestor acte se înțelege de ce eliberarea lor nu îngăduie nici un fel de neglijențe. Pe de altă parte, trebuie ținut seama de timpul solicitanților, care nu poate fi irosit în așteptări și aminări evitabile.

La una din școlile generale de 8 ani din Capitală s-a petrecut o întâmplare semnificativă pentru urmările pe care le poate avea lipsa de conștiinciozitate în munca cu actele. Într-una din zile s-a prezentat un tînar pentru a-și ridica certificatul de absolvire a școlii. Cercetîndu-se foaia matricolă, s-a constatat că la arhivă nu se află situația elevului respectiv pentru clasa a V-a, pe care o urmasa la o altă școală. Mergîndu-se mai departe cu cercetările s-a văzut că în clasa a V-a elevul fusese corigent, că s-a prezentat la corigență și, în conștință, i se consemnase situația de repetent. Cum de a putut să frecventeze în continuare școala? Simplu: s-a neglijat să se ceară situația matricolă. Și poate că n-ar fi fost cerută niciodată dacă nu s-ar fi solicitat eliberarea certificatului de absolvire.

Un corespondent din Constanța ne semnala un alt caz care relevă urmările neglijenței, superficialității, lipsei de răspundere a unora din cei ce lucrează la secretariatele școlilor. Din neatenție, la sfîrșitul anului s-a afișat pentru unul din elevii situația de repetent. Cu cîteva zile înainte de data susținerii examenului de corigență acesta, ducîndu-se pe la școală, află că de fapt a fost o greșeală a secretariatului, că el are situația de corigent. Dar un examen de co-

rigență se poate oare pregăti în numai cîteva zile?

În afară de răspunderea celor care se fac direct vinovați de astfel de neglijențe grave socotim că o parte din responsabilitatea lor revine, în asemenea cazuri, și conducătorilor de școli.

La secretariatele școlilor se păstrează o mare parte din instrucțiunile trimise de Ministerul Învățămîntului și de organele de învățămînt ale sfaturilor populare pentru orientarea muncii didactice. Acestea sînt desigur discutate, dezbătute cu profesorii de către conducerea școlilor. Multe dintre măsurile pe care le indică ele urmează însă să fie în atenția cadrelor didactice pe perioade mai îndelungate de timp. Iată un exemplu. Acum cîteva ani a sosit în școli un ordin al ministrului învățămîntului cu privire la organizarea muncii în etapa finală a anului școlar în scopul evitării supraîncărcării elevilor. Măsurile stabilite în acest ordin au fost traduse în viață cu bune rezultate pentru școli. A trecut însă un an și în unele școli parte din obligațiile stabilite în ordinul respectiv au fost uitate. A mai trecut un an, la conducerea unor școli au venit noi directori, în învățămînt au intrat sute și mii de cadre tinere care nu cunoșteau măsurile amintite. Și iată că din nou elevii au fost antrenati la activități care îi abăteau de la preocuparea principală — învățătura: manifestări sportive, serbări etc. Acolo însă unde direcția școlii îndrumă judicios munca secretariatelor, unde o instrucțiune nu este socotită o simplă hîrtie de dosar, toate măsurile de această natură rămîn în evidență de fiecare zi a tuturor cadrelor didactice. Este o operație pe care o fac, sub îndrumarea conducerii școlii, secretariatele, care aranjează pe teme instrucțiunile orientative pentru munca instructiv-educativă și le pun la îndeplinire tuturor învățătorilor și profesorilor, spre consultare.

Un alt aspect privind munca secretariatelor școlare se referă la probleme de organizare a muncii. Ele „depozitează” și documentele legate de salarizarea cadrelor didactice, de plata orelor suplimentare, de acordarea gradelor, de transferări etc. Studiarea atentă a acestor documente și înțelegerea precisă a conținutului lor se răsfrînge pozitiv în munca fiecărui învățător sau profesor. Se face însă acest lucru în toate școlile? Află profesorii tot ce trebuie să știe în legătură cu problemele de mai sus? Că există și secretariate „deficitare” în această privință nu încapă nici o îndoială. O atestă numărul de scrisori pe această temă adresate organelor de învățămînt, deși problemele respective ar fi putut fi lămurite la secretariatele școlii. Dacă s-ar calcula timpul pierdut de cei care scriu aceste scrisori și de cei care au datoria să le rezolve s-ar ajunge la cifre care ar însemna un adevărat act de acuzare împotriva superficialității și ușurinței de care dau dovadă unii din lucrătorii secretariatelor școlare.

Iată dar că preocuparea directorilor de școli, a secțiilor de învățămînt pentru modul în care își împlinesc datoriile profesionale lucrătorii din secretariatele școlilor, departe de a fi o treabă „pur administrativă”, se leagă strîns de buna funcționare a învățămîntului, de organizarea ca și de conținutul lui.

C. RĂDOI

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Pentru a se veni în sprijinul elevilor la recapitularea cunoștințelor însușite la obiectul agricultura, se publică următoarea tematică:

AGROFITOTEHNIE
din materia clasei a V-a.

Cunoștințe despre sol. Principalele tipuri de sol din țara noastră, îndeosebi solurile existente în localitate. Legătura dintre plantă și condițiile ei de viață.

Lucrările agrotehnice. Lucrările de bază ale solului (aratul, grăpatul, dis-cuitul, tăvălugitul).

Pregătirea solului pentru însămînțările de toamnă și de primăvară.

Ingrășăminte organice și chimice și modul lor de aplicare.

Controlul și pregătirea semințelor în vederea semănatului.

Metode de semănat. Epoca de semănat. Adîncimea de semănat.

Lucrările de îngrijire a culturilor.

Irigarea culturilor agricole. Punerea în cultură a terenurilor inundabile și a solurilor nisipoase.

Zonele din țara noastră.

Cultura plantelor de cîmp. (Se va insista cu deosebire asupra culturilor din zona agricolă în care este situată școala.). Cultura cerealelor. Răspîndirea culturii grîului în țara noastră. Soiuri de grîu raionate. Tehnica culturii. Bolile și dăunătorii grîului și combaterea lor. Cultura orzului și ovăzului. Răspîndirea culturii și soiuri raionate. Tehnica culturii. Producerea semințelor de soi la cerealele păioase, pe lotul semincer. Îmaga-zinarea și păstrarea cerealelor.

Cultura porumbului. Răspîndirea culturii și soiurile cultivate. Porumbul hibrid. Tehnica culturii. Cultura porumbului pentru siloz și masă verde. Bolile și dăunătorii porumbului și combaterea lor.

Cultura mazării și fasoliei. Răspîndirea și soiurile cultivate. Tehnica culturii.

Cultura florei soarelui. Răspîndirea culturii și soiurile cultivate în țara noastră. Tehnica culturii.

Cultura inului și a cinepei. Tehnica de cultură.

Cultura cartofului. Răspîndirea culturii și soiurile cultivate. Plantarea cartofilor. Lucrările de îngrijire în cursul vegetației. Recoltarea. Bolile și dăunătorii cartofului și combaterea lor. Păstrarea cartofilor.

Cultura sfeclei de zahăr. Tehnica de cultură. Bolile și dăunătorii sfeclei de zahăr și combaterea lor.

Tehnica de cultură a borcagului, trifoiului și lucernei. Întreținerea pășunelor și fînețelor naturale.

HORTICULTURA
din materia clasei a VI-a.

Zonarea plantelor horticole.

Legumicultura. Înmulțirea legumelor. Metode de cultivare a legumelor. Răsadnițe și producerea răsadurilor de legume. Alte metode de producere a răsadurilor de legume. Alegerea, organizarea și pregătirea terenului pentru cultura plantelor legumicole. Semănatul și plantatul legumelor în cîmp. Culturi succesive și asociate. Recoltarea și păstrarea legumelor.

Cultura plantelor legumicole. (Se va insista cu deosebire asupra culturii plantelor legumicole răspîndite în zona agricolă în care se găsește școala). Cultura morcovului și a țelinei. Soiuri cultivate. Tehnica de cultură.

Tehnica de cultură a cepei ceaclama, de apă și de arpagic și a usturoiului. Tehnica de cultură a spanacului și a salatei. Cultura verzei albe și a conopidei. Soiuri. Tehnica de cultură pentru soiurile timpurii și de toamnă. Bolile verzei și combaterea lor. Cultura tomatelor, pătlăgelelor vinete și a ardeiului. Producerea răsadului. Tehnica de cultură. Combaterea bolilor și dăunătorilor.

Tehnica de cultură a castraveților și a dovleceilor. Tehnica culturii cartofilor timpurii. Tehnica de cultură a florilor anuale și bianuale de grădină.

Pomicultura. Clasificarea speciilor de pomi cultivați în țara noastră. Organele pomilor. Creșterea și rodirea pomilor fructiferi. Producerea materialului săditor pomicol. Sectorul de producere a portaltoilor și de producere a pomilor altoiți. Altoirea în ochi dormind și sub coajă. Sectorul de plantații — mame, producătoare de semințe și de ramuri altoi. Înfîințarea livezilor pomicole. Tipuri de plantații pomicole. Alegerea și pregătirea terenului. Pichetajul și săpatul gropilor. Plantarea pomilor. Lucrările de îngrijire a livezilor tinere și pe rod. Combaterea bolilor și dăunătorilor pomicoli. Cultura intensivă a pomilor. Recoltarea și păstrarea fructelor.

Cultura speciilor pomicole. (Se va insista cu deosebire asupra speciilor pomicole cultivate în zona agricolă în care se găsește școala). Cultura sămînțoaselor (mărul, părul și gurtuiul). Cultura sim-buroaselor (prunul, caisul, piersicul, cireșul și vișniul). Cultura nucului și a migdalului. Tehnica de cultură a coacă-zului, a agrisului și a căpșunului.

Viticultura. Organele viței de vie. Creșterea și rodirea viței de vie în timpul unui an. Cerințele viței de vie față de condițiile de mediu. Înmulțirea viței de vie prin butași și marcotaj. Producerea vitelor altoite. Înfîințarea plantațiilor de vii. Îngrijirea viilor în primii ani de la plantare. Îngrijirea viilor pe rod. Culesul strugurilor și prepararea vinurilor.

ZOOTEHNIE
din materia clasei a VII-a.

Importanța creșterii animalelor pentru economia națională. Reproducția animalelor domestice. Adăposturile pentru animale. Hrănirea rațională a animalelor. Particularități de hrănire a diferitelor categorii de animale. Creșterea și îngrijirea taurinelor, ovinelor și porcinelor. Creșterea, îngrijirea și hrănirea păsărilor de curte. Creșterea albinelor și a viermilor de mătase.

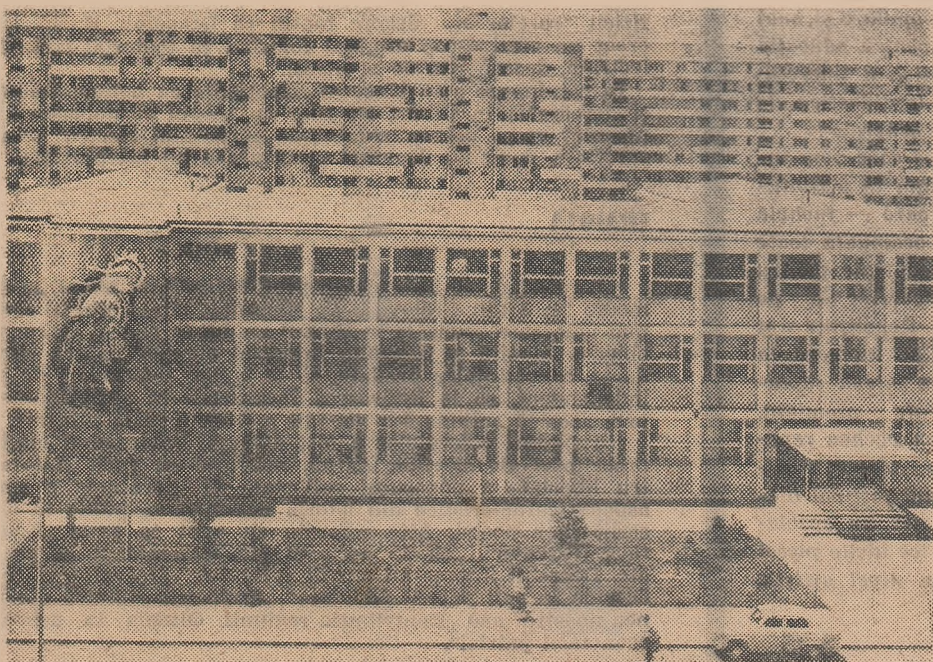
CHIMIZAREA, MECANIZAREA ȘI ELECTRIFICAREA AGRICULTURII. PROBLEME DE ORGANIZARE A ÎN-TERPRINDERILOR AGRICOLE SOCIALISTE
din materia clasei a VIII-a.

Chimizarea agriculturii. Descrierea îngrășămintelor chimice și a amendamentelor. Pregătirea și aplicarea diferențiată a îngrășămintelor și amendamentelor. Descrierea substanțelor fitofarmaceutice (insecticidele, fungicidele, ierbicidele, substanțe stimulative). Măsurile de protecție a muncii în folosirea substanțelor toxice.

Mecanizarea agriculturii. Principalele mașini agricole folosite în agricultură și punerea lor în lucru (pluguri, grape, cultivatoare, mașini de semănat și de administrat îngrășăminte, aparate și mașini pentru combaterea dăunătorilor, mașini de recoltat și de condiționat semințe, mașini și instalații pentru pregătirea și administrarea hranei animalelor). Echipamentul de lucru și folosirea întregii capacități de lucru a tractoarelor.

Electrificarea agriculturii. Importanța folosirii energiei electrice în agricultură. Folosirea energiei electrice în fermele zootehnice (pentru încălzirea spațiilor, a apei și pentru iluminat). Instalații automate de alimentare cu apă. Tehnica securității muncii la instalațiile electrice în agricultură.

Organizarea întreprinderilor agricole socialiste. Organizarea cooperativelor agricole și a producției în sectorul cooperatist. Organizarea unităților agricole de stat.

În mijlocul unui mare cvartal de blocuri din cartierul Drumul Taberei se înalță clădirea Școlii medii nr. 33

CONCURS

Institutul pedagogic de 3 ani din Pitești anunță scoaterea la concurs a postului de conferențiar, poziția 4 din statul de personal și funcțiuni al catedrei de limbă, disciplinla „Istoria limbii române”.

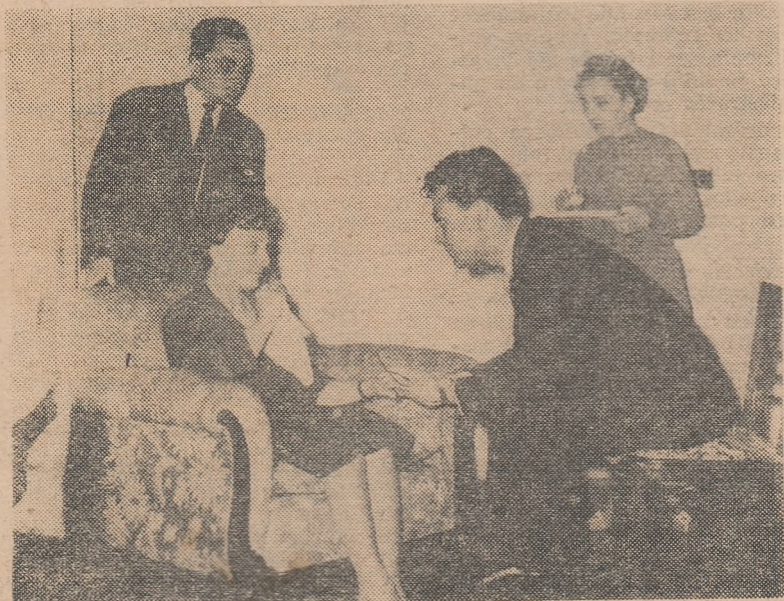
Cererile se vor înainta rectoratului Institutului pedagogic de 3 ani din Pitești, str. Gheorghe Doja nr. 41, în termen de o lună de la data publicării prezentului anunț, însoțite de următoarele acte: copie legalizată

de pe actele de studii; lucrările științifice ale candidatului; certificat de caracterizare a activității profesionale și sociale, eliberat de instituția la care își are funcția de bază sau recomandarea șefului de catedră în cazul cînd candidatul funcționează în învățămîntul superior; certificat de vechime în muncă, eliberat de unitatea în care lucrează; memoriul de activitate didactică și științifică în cinci exemplare, semnat de candidat.

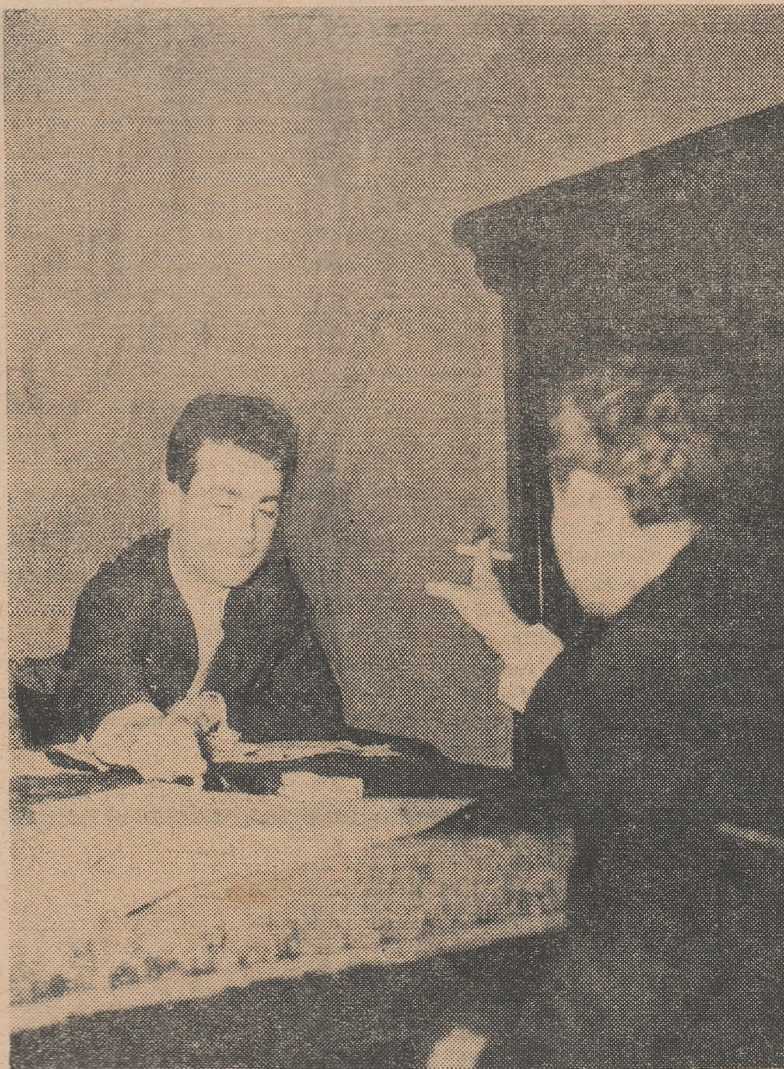
La Clubul sindicatelor din învățămînt

Discuție aprinsă între regizor și cititorii dintr-o interpretare a piesei „Copacii mor în picioare”

O dată cu pătrunderea semnificației textului prinde contur și mișcarea scenică

Replicile, ca și schițele de decor, sînt analizate cu deosebit spirit critic

Sîntem în frumoasa „sală galbenă” a clubului. În lumina becurilor puternice, fotografiile draperiilor, covoarele dau reflexe aurii. Este ora 19,30. În jurul mesei au luat loc regizorul și interpretii din piesa dramaturgului spaniol Cassona „Copacii mor în picioare”. „O piesă de idei, care dezbate probleme de etică, deosebit de actuale” justifică tovarășul Petre Vasilescu, lector la Institutul de artă teatrală și cinematografică, includerea ei în repertoriul echipei de teatru a clubului Sindicatelor din învățămînt. Recunoaștem printre interpretii pe „veteranii” echipei de teatru: profesorul Max Iăger și G. Vieru, participanți la toate edițiile anterioare ale concursurilor similare. La unul din ele, cu piesa „Institutorii”, echipa a primit titlul de laureată pe jară.

— Se pare că după acest succes activitatea formației de teatru a clubului a scăzut. Este adevărat? Și dacă da, de ce?

— Într-adevăr, performanța n-a mai fost repetată, ne spune tovarășa Petruța Stoian, care răspunde din partea conducerii clubului de muncă artistică. Cauzele sînt mai multe. Lipsa de continuitate în îndrumarea artistică (s-au schimbat cam mulți regizori în ultimii ani) ca și în cea organizatorică sînt numai cîteva dintre ele. În afară de aceasta, Capitala oferă spectacole de un nivel artistic foarte ridicat, ceea ce sporește exigența spectatorului față de formațiile de amatori.

— Pentru echipa de teatru a profesorilor din București, intervine tov. Petre Vasilescu, cred că se ridică probleme întrucîtva deosebite. Mă gîndesc că n-ar fi rău dacă repertoriul ei ar fi profilat pe valorificarea scenică a folclorului și a dramaturgiei românești. Cît de interesantă ar fi, de pildă, scenarizarea „Mioriței” și a altor creații populare și, mai ales, cît de utilă pentru educația artistică și patriotică a tineretului, pentru cerințele didactice ale școlii de cultură generală!

Sînt probleme pe care vom încerca să le rezolvăm în activitatea noastră viitoare — încheie tov. Vasilescu. Deocamdată toate energiile sînt concentrate pentru realizarea spectacolului de pe „șantierul” nostru. Repetițiile sînt avansate, acum se lucrează la decoruri, iar peste cîteva săptămîni vom prezenta premiera. Sperăm să refacem vechea reputație a echipei de teatru, realizînd pentru actualul festival biennial „I. L. Caragiale” un spectacol care să comunice ideile piesei lui Cassona la un nivel artistic cît mai ridicat.

S. C.

CORESPONDENȚA

TIRGO III

Conducerea Școlii medii nr. 2 din Tg. Jiu, ne scrie tov. **Petru Petraș**, a hotărît să organizeze o serie de lecții deschise de recapitulare pentru a veni în sprijinul cadrelor cu mai puțină experiență. Organizate de către comisiile metodice pe specialități, aceste lecții vor da tinerilor profesori prilejul de a culege date prețioase pentru munca proprie din această importantă etapă a anului școlar.

SLATINA

Prof. **Laurențiu Anton** ne informează că pregătirea elevilor în vederea examenului de maturitate este privită cu cea mai mare atenție în toate unitățile de învățămînt ale raionului Slatina. La școlile medii nr. 1 și nr. 2 din oraș, ca și la Școala medie din Potcoava, de exemplu, profesorii se îngrijesc să ridice la nivelul cerut cunoștințele elevilor, acordînd o atenție specială pregătirii diferențiate a celor cu rezultate mai slabe. Pe baza indicațiilor date în consiliile pedagogice cu privire la metoda desfășurării recapitulării finale, cadrele didactice se ocupă acum de sistematizarea cunoștințelor elevilor, de organizarea studiului lor individual etc. Cu deosebită grijă și-au organizat munca profesorii ca Gh. Ungureanu și Dumitru Cîlniceanu de la Școala medie nr. 1 din Slatina, Georgeta Trohanaru de la Școala medie nr. 2 din același oraș, Ștefan Diaconescu de la Școala medie din Potcoava și alții. În sistematizarea cunoștințelor ei urmăresc dezvoltarea capacității elevilor de a sintetiza, de a judeca independent problemele, faptele și fenomenele despre care au învățat.

SINNICOLAUL MARE

Și cadrele didactice din raionul Sinnicolaul Mare, regiunea Banat, se ocupă cu sîrg — după cum ne comunică prof. **L. Dunajec** — de buna organizare a muncii lor în etapa recapitulărilor finale. Ele discută și își împărtășesc experiența proprie cu privire la metoda și conținutul lecțiilor de recapitulare, punînd un deosebit accent pe sporirea eficienței acestora prin folosirea mijloacelor audio-vizuale, a materialului didactic etc.

GIURGIU

Tov. **Maria Mustăț** ne face cunoscut că și comisia metodică a învățătorilor de la Școala generală de 8 ani nr. 3 din Giurgiu a pus pe primul plan al preocupărilor sale, în această perioadă, problemele privitoare la buna desfășurare a lecțiilor de recapitulare finală. În acest scop comisia și-a propus să organizeze, printre altele, o lecție deschisă de recapitulare la limba română, în clasa a II-a, pentru a veni în mod concret în ajutorul învățătorilor.

VULCAN

Pe lângă Școala generală de 8 ani nr. 4 din Vulcan, ne comunică prof. **I. Marinescu**, funcționează și o secție fără frecvență. Pentru a veni în ajutorul elevilor de la această secție s-au organizat ore de consultații care au loc săptămînal. De comun acord cu conducerea minei Vulcan, în aceste săptămîni premergătoare încheierii cursurilor au fost luate măsuri menite să asigure participarea cu regularitate a elevilor la orele de consultații și ajutorarea lor în vederea desfășurării unei muncă rodnice de pregătire a examenelor.

PĂTULE-VINJU MARE

Repetarea și sistematizarea cunoștințelor, ne informează prof. **C. Rădulescu**, au făcut de curînd obiectul unei discuții în consiliul pedagogic de la Școala de 8 ani nr. 1 din comuna Pătule, raionul Vinju Mare. S-au prezentat cu acest prilej referate și planuri model privind recapitularea materiei. Discuția purtată asupra acestora a permis cadrelor didactice să desprindă concluzii valoroase cu privire la activitatea lor în această etapă.

REȘIȚA

Tov. **Nicolae T. Ișfan** ne informează că, recent, membrii cercului științific „Traian Vuia” de la Școala generală de 8 ani nr. 1 din Reșița au sărbătorit centenarul nașterii fizicianului român Dragomir Hurmuzescu. Cu acest prilej s-a vorbit despre contribuția acestuia în domeniul electricității și fizicii razelor X, despre faptul că Dragomir Hurmuzescu a creat un electroscoap original folosînd ca material izolant dielectricina, descoperită de el însuși.

În continuare s-au efectuat experiențe cu bobina Ruhmkorff și descărcări în tuburi Geissler cu scopul recunoașterii fenomenelor ce se petrec la trecerea curentului electric prin gaze rarefiate, domeniu de largă cercetare a lui Hurmuzescu.

CRAIOVA

De curînd, ne informează prof. **Sebastiana Mihai**, la Școala medie nr. 3 din Craiova s-au prezentat cîteva dintre lucrările mai valoroase realizate în timpul anului în cadrul cercurilor pe obiecte. Menită să dezvolte interesul elevilor pentru aprofundarea cunoștințelor predate, să le creeze deprinderi de studiu independent, să le întărească încrederea în posibilitățile proprii, această acțiune s-a dovedit a fi de o reală utilitate.

Tematica referatelor a fost diversă, îmbrățișînd multiplele preocupări ale elevilor. Astfel, referatul cu tema „Lupta pentru libertate a poporului reflectată în literatură” a surprins aspecte caracteristice din istoria națională oglîndite în operele scriitorilor noștri. Alte referate au avut ca temă „Fauna și flora Olteniei”, „Unele aplicații ale matematicii în practică” etc. Deosebit interes au stîrnit referatele „Dezvoltarea regiunii Oltenia în anii puterii populare”, „Industria chimică din regiunea noastră” sau „Contribuția regiunii Oltenia la dezvoltarea economiei patriei”.